

Hermanis Paukšs

BALOŽA SKELETS
(neliels romāns nenopietnam lasītājam)

1. DAĻA
KĀRDINĀJUMS

1. NODAĻA
SVINĪGAIS AKTS

Tas bija svinīgs brīdis.

Direktora Ferdinanda Luša vadītajai skolai tika pasniegts Izglītības ministrijas ceļojošais karogs.

Visi skolas darbinieki ar aizturētu elpu vēroja, kā direktors no izglītības ministra rokām saņem vērtīgo balvu.

Skolnieki šai svinīgajā aktā bija pārstāvēti tikai visaugstākajā līmenī – komjaunatnes līderi, teicamnieki un sabiedriski derīgā darba trieciennieki – jo pārējiem zālē nepietika vietas. Turklāt tie nespētu pienācīgi novērtēt notiekošā svarīgumu.

Kad karogs bija pasniegts, zālē sākās spontānas ovācijas.

Redzēdams, ka aplausi un bravo saucieni negrib rimties, direktors atdeva karogu atpakaļ ministram.

“Pasniedziet to vēlreiz,” viņš sacīja, “citādi pūlis neliksies mierā.”

Nedaudz apmulsis, ministrs pasniedza karogu vēlreiz.

Zāli pāršalca histēriskas sajūsmas vilnis. Klātesošie pielēca kājās, aplaudēja, svilpa un sauca “bis!”, līdz ministrs ceļojošo karogu pasniedza trešoreiz.

Kaut arī neviens īsti nezināja, par ko skolai pienākas šis karogs, sajūsma zālē turpināja augt, un ministram nācās karogu pasniegt vēl un vēl – pavisam sešpadsmit reizes – tad zāle beidzot nomierinājās un visi kopā svinīgi nodziedāja skolas himnu, kuras pirmo pantiņu

“Jel iededz, dzimtā skola,
Man krūtīs optimismu –
Es svinīgi tev solu,
Būt atbildīgs par visu!”

katrs zināja no galvas.

Himna pacilājoši tuvojās beigām, kad izglītības ministram piepeši saļodzījās kājas un viņš nokrita.

- Jums slikti? - līdzjutīgi apvaicājās Ferdinands Lušs. - Jūs izskatāties tik bāls!
- Jums ir ļoti laba skola, - nomurmināja ministrs. - Es pie tādām neesmu pieradis.
- Celieties, - direktors aicināja, - un iesim pie manis uz kabinetu. Tur pie konjaka glāzes jums noteikti kļūs labāk.
- Jā, tas tā varētu būt, - ministrs vārgi piekrita.

Līdz zāles durvīm viņus pavadīja aplausu vētra.

Gaitenī abus apņēma klusums. Tikai vēsas flīzītes zem kājām.

Zālē palikušie nezināja, ko darīt tālāk, tāpēc atkal pievērsās skatuvei.

Un tad notika TAS, kā dziļāko būtību līdz pat šai dienai nespēj izskaidrot nedz kāds no toreizējā svinīgā akta dalībniekiem, nedz arī kāds no tiem, kas šai svinīgajā aktā nepiedalījās.

TAS sākās ar to, ka skolnieks, kurš karoga pasniegšanas ceremonijā atbildēja par priekškara atvēršanu un aizvēršanu, patriotisku jūtu mudināts, nolaida no skatuves šņorbēniņiem milzīgu Ferdinanda Luša portretu, kas tur starp citiem attēliem vienmēr paklausīgi karājās, gaidīdams brīdi, kad tā klātbūtne uz skatuves būs vitāli nepieciešama.

Minētais skolnieks bija izlēmis, ka nu šis brīdis beidzot ir klāt.

Ieraugot mīlotā direktora portretu, zāle atkal nodārdēja vētrainos aplausos, kas pakāpeniski pārgāja nerimstošās, sirdi plosošās ovācijās. Daži apskāvās un no aizkustinājuma raudāja, citi, par spīti šaurībai, mēģināja dejot, vecākie un apzinīgākie skolnieki uzlūdza savas sirmās skolotājas, skolotāji meta acis uz nobriedušākajām vidusskolniecēm, tomēr kautrējās un pagaidām vēl palika savās vietās.

Nesaprazdams, ko darīt tālāk, par priekškara atvēršanu un aizvēršanu atbildīgais skolnieks nolaida no šņorbēniņiem vēl vienu portretu – tas bija Mendeļejevs.

Arī Mendeļejevu zāle apsveica ar gavilēm.

Mendeļejevam sekoja Mičurins.

Tad Einšteins, Čaikovskis un Rainis.

Līdz ar to no zāles pārredzamā skatuves platība bija aizņemta, tāpēc apķērīgais skolnieks sāka portretus pa vienam vilkt atkal augšā, to vietā nolaizdams citus.

Mičurina vietā parādījās Čaks.

Einšteinu nomainīja Timirjazevs, Raini – Aspazija.

Redzēdams, ka tas viss publikai ļoti patīk, par priekšvara atvēršanu un aizvēršanu atbildīgais skolnieks aizrāvās arvien vairāk un vairāk – viņa darbošanās temps pieauga līdz galvu reibinošiem apgriezieniem – kā paātrinātā filmā sajūsmināto skatītāju acu priekšā nīrbēja visneiedomājamāko slavenību sejas – gan Mocarts, gan Vasņecovs, gan Pavlovs, gan Popovs, gan Blaumanis, gan Šekspīrs – visus nemaz neuzskaitīsi – un pat Rubensa gleznots satīrs pazibēja uz mirkli.

Likās, ka daudzkrāsainais svētku kaleidoskops nekad vairs nebeigsies, līdz piepeši Ļeņina portrets, kas pēc izmēriem un svara bija lielāks nekā citi, norāvās no savām tērauda trosītēm un ar milzīgu blīkšķi triecās pret skatuves grīdu.

Svinīgā akta dalībnieki sastinga neizprotamās šausmās.

- Ak, Dievs, kāda nelaime, - nočukstēja mācību daļas vadītāja skolotāja Balode, lai gan labi zināja, ka patiesībā nekāda Dieva nemaz nav.

Viņai blakus sēdošais jaunais skolotājs Rītiņš, kuru blīkšķis bija iztraucējis no nez kādām drūmām pārdomām, attiecināja teikto uz sevi, tāpēc smagi nopūtās un pārmetoši nogrozīja galvu.

Par laimi, atbildīgais par priekšvara atvēršanu un aizvēršanu drīz vien atjēdzās un priekšvaru steidzīgi aizvēra.

Zāle atviegloti uzelpoja.

Durvīm tuvāk stāvošie sāka nemanāmi lavīties prom. Citi to tomēr pamanīja un sekoja viņu piemēram.

Pēc minūtēm desmit zāle bija tukša.

2. NODAĻA ATZĪŠANĀS

Nepilnu stundu pēc svinīgā akta baismīgajām beigām skolu aplidoja vēsts, ka izglītības ministrs direktora kabinetā esot miris ar sirdstrieku.

- Direktors jūs aicina pie sevis, - Rītiņa svārku piedurknei bikli pieskārs skolotājas Saktiņas maigie pirksti. - Viņš lūdz jūs ierasties nekavējoties.

- Jā, - sacīja Rītiņš. - Es skrienu, - un gaiteni piepildīja melodiska klaukstoņa, ko radīja skolotāja Rītiņa kurpju zoles, atsizdamās pret cietajām grīdas flīzēm.

Ferdinands Lušs sēdēja pie rakstāmgalda savā kabinetā un lasīja avīzi.

- Ienāciet! - viņš sacīja, izdzirdis klauvējieni pie durvīm.

Ienāca no skrējiena sasarkušais skolotājs Rītiņš.

- Man teica, ka jūs vēloties mani redzēt, - viņš teica.

- Jā, - Ferdinands pamāja ar avīzi. - Sēdieties.

Skolotājs Rītiņš paklausīgi apsēdās.

Viņa acis nervozi šaudījās pa kabinetu, cenšoties saskatīt ministra līķi. Bet nekā tamlīdzīga nekur nemanīja.

“Varbūt tas pagaidām ir ievietots kādā no skapjiem?” prātoja skolotājs Rītiņš.

- Vai jūs nojaušat, kāpēc tikāt aicināts? - direktors vaicāja.

- Tam droši vien ir kāds sakars ar ministra nāvi, - sērīgi nopūtās skolotājs Rītiņš.

- Ar kāda ministra? - Ferdinanda rāmajā, ledainajā balsī ieskanējās tikko manāms izbrīns.

- Ar izglītības ministra, - kaut ko nelabu jauzdams, Rītiņš bikli nomurmināja.

- Vai tad viņš ir miris?

- Es nezinu. Tā runā.

- Kas runā?

- Skolā.

- Kurš?

- Daudzi.

- Kādi daudzi? Jums taču to pateica konkrēts cilvēks?

- Jā.

- Kurš?

- Skolotāja.

- Kura skolotāja? Katrai skolotājai taču ir konkrēts vārds un uzvārds. Vismaz līdz šim tā bija.

- Nezinu. Es viņas visas vēl nepazīstu.

- Tad iesaku jums pēc iespējas ātrāk viņas visas iepazīt. Citādi kādā jaukā dienā var izrādīties, ka esat vienīgais idiots mūsu skolā.

- Tātad ministrs ir dzīvs?

- Nezinu. Pirms desmit minūtēm ministrs sveiks un vesels izgāja no mana kabineta, bet pirms septiņām minūtēm es pa logu redzēju, kā viņš iekāpj savā volgā un aizbrauc. Ja šo septiņu minūšu laikā ministrs ir paguvis nomirt, tad rīt mēs to uzzināsim no avīzēm. Šīsdienas avīzēs nekrologa vēl nav.

- Bet kāpēc tad jūs mani aicinājat? - mulsi vaicāja skolotājs Rītiņš.

- Tāpēc, ka nav pieņemts drūmi blenzt grīdā, kad pārējie skolas darbinieki gavilē par ceļojošā karoga pasniegšanu.

- Es atvainojos, - skolotājs Rītiņš nočukstēja.

- Man, protams, ir pilnīgi vienalga, ko jūs šādos brīžos jūtat, - direktors turpināja ierasti ledainajā tonī, - bet zināmu entuziasmu izrādīt vajag – tas pieder pie dižās sociālās spēles, kuru mēs visi kopīgi te spēlējam.

- Es atvainojos... - skolotājs Rītiņš atkārtāja.

- Vai jūs man piekrītat?

- Jā.

- Tad ejiet.

Skolotājs Rītiņš piecēlās un devās uz durvīm, bet tur apstājās.

- Kas vēl? - sajutis padotā minstināšanos, direktors pacēla galvu no avīzes, kurā atkal bija paguvjis iegrimt.

- Es gribētu jums izkratīt sirdi.

- Lūdzu, - Ferdinands pamāja ar galvu. - Kratiet.

- Es esmu iemīlējis.

- Apsveicu. Tomēr iesaku kāzas atlikt līdz vasaras brīvlaikam. Jūlijs šādiem pasākumiem ir vispiemērotākais mēnesis. Kad bites zaros dūc.

- Es esmu nelaimīgi iemīlējis, - atzinās skolotājs Rītiņš.

- Tad aizmirstiet šo stervu un pasteidzieties atrast meiteni, kura izrādīsies jūsu mīlestības cienīga.

- Tas nav tā, - skolotājs Rītiņš papurināja galvu. - Es esmu iemīlējis skolniece. Mūsu skolas audzēknē.

- Tā gadās, - direktors piekrita. - Arī man tā ir gadījies. Bet, kā redzat – nekas ļauns nav noticis. Visas manas šāda veida mīlestības ir sekmīgi pabeigušas skolu un pēc tam laimīgi apprecējušās ar citiem, bet es – nodziedu "Jel iededz, dzimtā skola, man krūtīs optimismu!" un vēl arvien dzīvoju vecpuišī. Iesaku arī jums to pašu.

- Nelīdz, - skolotājs Rītiņš nopūtās. - Es jau gandrīz mēnesi tā dziedu. Bet optimisms neiededzas.

- Vai jūs savai iemīļotajai kaut ko mācāt?

- Jā.

- Tad iegrieziet viņai nepelnīti pāris neapmierinošas atzīmes – šāda rīcība pilnībā aizstāj veselīgu dzimumaktu.

- Tas nav iespējams, - Rītiņš nomurmināja. - Neapmierinošas atzīmes viņai var ielikt tikai pelnīti. Es viņai šad tad nepelnīti iegriežu kādu apmierinošu atzīmi. Bet tas tikai pastiprina manas mokas. Jo klāt nāk sirdsapziņas pārmetumi. Par pedagoga necienīgu rīcību.

- Nav tāda jēdziena pedagoģijā kā "sirdsapziņas pārmetumi". Tas pirmkārt. Otrkārt – jūsu rīcība kļūst necienīga tikai tad, ja to kāds pamana. Tāpēc metiet pie malas savus maldīgos priekšstatus un vadieties pēc manis norādītajiem principiem. Redzēsiet, ka visas jūsu problēmas tūlīt pat atrisināsies pašas no sevis.

- Jūs esat ciniķis... - skolotājs Rītiņš nedroši iebilda.

- Tad kļūstiet arī jūs par tādu! Pedagogam ir jābūt ciniķim! Tikai ciniķis ir spējīgs izveidot no skolniekiem pilnvērtīgus sabiedrības locekļus! Kā sauc jūsu iecerēto?

- Inese. Inese Jansone.
- Un kurā klasē viņa mācās?
- Devītajā. Devītajā "a".
- Cik gadu?
- Man?
- Nē, viņai.
- Piecpadsmi.
- Vai pirmklasnieces jūs neinteresē?
- Nē.
- Un astoņpadsmitgadīgas abiturientes?
- Tikai Inese Jansone.

- Labi. Es pacentīšos veltīt nedaudz laika šai problēmai. Bet jūs tikmēr pavērojiet skolotājas. It sevišķi – neprecētās. Varbūt, ka jums tomēr kāda iepatīkas.

Skolotājs Rītiņš nopūtās.

- Vai kļuva vieglāk? - apvaicājās Ferdinands.
- Nedaudz.
- Tad ejiet.

Skolotājs Rītiņš aizgāja, un direktors atkal varēja netraucēts pievērsties avīzei.

3. NODAĻA INESE JANSONE

Tas bija nākamajā dienā, kad Ferdinands Lušs pats personiski ieradās devītajā "a" klasē.

Visi, ieskaitot mācību daļas vadītāju skolotāju Balodi, kuras stunda tobrīd ritēja, piecēlās.

- Labdien, bērni, - sacīja direktors.
- Lāb – dien! - draudzīgā korī atsaucās bērni un skolotāja Balode.
- Es gribētu parunāt ar skolnieci Inesei Jansoni zem četrām acīm, - sacīja Ferdinands. - Vai jūs man to neatļautu?
- Bet protams, biedri direktor! - iesaucās skolotāja Balode. - Nāciet, bērni – direktors grib parunāt ar mūsu Inesīti – iziesim uz brītiņu ārā! Tu, Inesīt, paliec!

Visi organizēti izgāja no klases.

Palika tikai Ferdinands Lušs un kāda meitene priekšpēdējā solā.

"Ak Dievs, cik viņa ir bērnišķīga!" nodomāja Ferdinands, vērodams Inesi Jansoni, lai gan arī viņš zināja, ka Dieva patiesībā nemaz nav. "Tomēr jāatzīst, ka meitenes fiziskie dotumi nav peļami – var saprast skolotāja Rītiņa aizraušanos, ja to

vērtē no nepieredzējuša cilvēka pozīcijām. Tikai no kurienes viņa rāvusi tik mulķīgu sejas izteiksmi?”

- Tātad jūs esat Inese Jansone? - viņš sacīja skaļi.
- Jā, - meitene nočukstēja.
- Vai sen mācāties mūsu skolā?
- No pirmās klases.
- Un kā jums šeit patīk?
- Patīk.
- Jums droši vien te ir daudz draugu?
- Jā.
- Vai ir arī ienaidnieki?
- Nav.
- Tas ir savādi. Kā cilvēkam var nebūt ienaidnieku? Vai tiešām jūs esat tik neparasti laba?
- Es nezinu.
- Varbūt jūs nemaz neesat meitene, bet tikai uz brīdi mūsu vidū nolaidies eņģelis?
- Es nezinu.
- Tātad jūs tomēr pieļaujat iespēju, ka varētu būt arī eņģelis?
- Nē... nepieļauju.
- Un kāpēc gan ne?
- Es nezinu.
- Kā jūs mācāties?
- Ne sevišķi labi. Bet es cenšos.
- Kāpēc?
- Es nezinu.
- Ko jūs nezināt? To, kāpēc ne sevišķi labi mācāties, vai to, kāpēc cenšaties?
- Kāpēc nemācos.
- Vai esat apmierināta ar to, kā skolā pret jums izturas?
- Esmu.
- Vai skolotāji jums pāri nedara?
- Nē.
- Nekādu pretenziju ne pret vienu skolas darbinieku jums nav?
- Nav.
- Ko jūs domājat par skolotāju Rītiņu?
- Neko.
- Vai jums ir kāds sevišķi mīļš mācību priekšmets?
- Dziedāšana.
- Vai skolas korī dziedat?
- Dažreiz dziedu.
- Vai fizikultūra jums patīk?
- Ne visai.
- Kā sauc Brazīlijas galvaspilsētu?

- Puertoriko.
- Cik ir kvadrātsakne no deviņi?
- Trīs.
- Labi, Inese. Man jūsu atbildes patika. Tās liecina par možu un attīstītu prātu. Novēlu jums sekmes mācībās un laimi personiskajā dzīvē.
- Paldies.

Paspiedis meitenei roku, Ferdinands Lušs izgāja no klases.

- Varat turpināt stundu, - viņš sacīja skolotājam Balodei. - Un neņemiet ļaunā, ka es to uz brīdi pārtraucu.

Skolotāja Balode neņēma.

4. NODAĻA RUBLIS

Jau nākamajā starpbrīdī Ferdinandu kabinetā apmeklēja skolotājs Rītiņš.

Viņš bija bāls un mazliet drebēja.

- Es dzirdēju – jums esot bijusi konfidenciāla saruna ar Inesi Jansoni? - skolotājs izstomāja.

- Jā, - direktors neatrāvās no dienišķās avīzes.

- Es ceru, ka jūs viņai nestāstījāt par manām jūtām?

- Nē. Es biju ļoti delikāts.

- Un kāda viņa jums likās?

- Ļoti erudīta meitene. Par to nepārprotami liecina viņas kāju teicamā forma un progresējošais krūšu rādiuss. Vienīgi sejas izteiksme šķiet pārāk muļķīga pat viņas vecuma jaunavai.

- Bet acis! Vai jūs ievērojāt, kādas viņai ir acis? It sevišķi tad, kad viņa smejas!

- Par mani viņa neatļāvās smieties.

- Vai tagad jūs saprotat, kāpēc es esmu viņā tik neprātīgi iemīlējies?

- Nesaprotu, bet cenšos.

- Un ko man tagad darīt?

- Es jums ieteiktu pārkvalificēties par fizikultūras skolotāju. Mūsu skolā, kad jūs te vēl nestrādājāt, bija viens tāds fizikultūras skolotājs. Kad meitenes lēca pāri bukam, viņš mēdza tās aiz krūtīm maigi pieturēt. Lai kāda nejauši nenokristu un neiegūtu grūti ārstējamu traumu. Tiesa, meiteņu traumatisms viņa nodarbībās bija ievērojami lielāks nekā pie citiem fizikultūras skolotājiem, toties trīsdesmit deviņu gadu vecumā viņš mira ar infarktu. Cik jums gadu?

- Divdesmit trīs.

- Tātad vēl gadus sešpadsmit varat ne par ko neuztraukties. Ceru, ka šai laikā jūsu attiecības ar Inesi Jansoni ievirzīsies jums abiem un sabiedrībai pieņemamās sliedēs.

- Jūs varat neticēt! - iesaucās skolotājs Rītiņš, - bet es viņas dēļ jūku prātā! Katru nakti sapņos es redzu viņu, viņu un tikai viņu! Es vairs nespēju bez viņas dzīvot! Es saprotu, ka tā jau ir mānija, nevis mīlestība, bet šī mānija ir radusies no mīlestības, kas nespēj gūt piepildījumu!

- Ja jau lieta ir tik nopietna, tad mēģiniet gūt piepildījumu.

Skolotājs Rītiņš apjuka.

- Kā jūs to domājat? - viņš nedroši painteresējās.

- Vai nu izvarojiet šo sasodīto Inesi Jansoni, ja nespējat pavest, vai arī lietojiet trankvilizatorus, ja neesat ar mieru kastrēties.

- Un to sakāt man jūs?! - skolotājs Rītiņš šausmās iepleta acis.

- Protams. Te es jums esmu tēva vietā.

- Jūs liekat man priekšā – izvarot skolnieci?!

- Ja jums šis priekšlikums liekas tik nepieņemams, tad uzaiciniet viņu uz kino.

- Bet pēc kā tad tas izskatīsies?!

Ferdinands paraustīja plecus.

- Tad bildiniet viņu.

- Vai jums prāts! Viņai taču ir tikai piecpadsmit gadu!

- Tas ir sākums. Kamēr nokārtosiet visas formalitātes un iepazīsities ar jaunajiem radiem – būs jau sešpadsmit. Esmu pārliecināts, ka viņas vecāki neiebildīs pret laulībām ar tik intelligentu un nosvērtu jaunekli, turklāt – apveltītu ar augstāko pedagoģisko izglītību.

- Viņai ir tikai māte.

- Jo labāk. Nevajadzēs tērēt naudu konjakam. Es jūsu vietā nekavētos. Paķeriet tuvākajā veikalā noplukušu asteru pušķi un steidzieties ko kājas nes pie Ineses Jansones mātes lūgt savas pastulbās aitiņas roku.

- Jūs atļāvēties necienīgi izteikties par manu iemīļoto, - drūmi noteica skolotājs Rītiņš. - Es pieprasu gandarījumu!

- Lūdzu, - Ferdinands nolika uz galda rubli. - Nopērciet sev konfektes.

Skolotājs Rītiņš apgriezās un, ne vārda neteicis, lēni izgāja no kabineta.

Ferdinands ievēroja, ka skolotāja kurpes, atsizdamās pret grīdu, rada īpatnēju muzikālu klaukstoņu.

“Tad tāpēc es viņa soļu troksni tik nemaldīgi atšķiru starp pārējiem,” nodomāja direktors, pasmīnēja un iebāza rubli atpakaļ kabatā.

5. NODAĻA SAPNIS

Tai naktī Ferdinandam sapnī nez kāpēc parādījās Inese.

Tērpta baltā, caurspīdīgā kleitiņā, viņa skrēja pa bezgalīgu, saules pielietu pieneņu pļavu, un cauri kleitas gaisīgajam audumam nepārprotami vīdēja meitenes pusplaukušo krūšu tumšie galiņi.

Ferdinands gribēja uzsaukt – “Uzvelc taču krūšturi, maita tāda!” – bet, sapratis, ka Inese ir pārāk tālu, lai sadzirdētu, metās meitenei pakaļ.

Šis neprātīgais skrējiens vilkās gandrīz visu nakti, tas bija mokošs un saldkaisli smacējošs, sviedri aumaļām gāzās pāri Ferdinanda pieri un acīm, aizmigloja skatienu, un veltas palika visas pūles tos kaut kā noslaucīt.

Ik pa brīdim direktors apstājās, salika rokas pie mutes taurītē un kļiedza, cik vien viņam bija spēka:

- Uzvelc taču krūšturi, maita tāda!

Bet Inese to nedzirdēja un gaviļēdama skrēja tikai uz priekšu pa bezgalīgo, saules pielieto, zeltaino pieneņu pļavu, un Ferdinands skaidri saklausīja, kā puķu kātiņi knakšķēdami lūzt zem meitenes kailajām pēdām. Šis troksnis Ferdinandam atgādināja skolotāja Rītiņa kurpju klaukstoņu, tāpēc tracināja viņu vēl vairāk.

- Ak, Dievs! Jel dod man spēku apstāties! - lūdzās nelaimīgais direktors, un, lai gan Dieva patiesībā nemaz nebija, Tas viņu uzklausīja – Ferdinands pamodās.

Viņš bija viscaur nosvīdis slapjš un smagi elpoja, bet acu priekšā vēl arvien turpināja lēkāt Ineses Jansones gaviļējošā seja un tumšie krūšu galiņi.

- Ak Dievs! - Ferdinands noelsās. - Par ko tu man uzsūti šādus murgus?! - lai gan skaidri apzinājās, ka iemeslu ir vairāk nekā pietiekoši.

“Vai tiešām es būtu iekārojis šo mazo palaistuvi?” viņš prātoja. “Laikam taču ne. Nav iespējams iekārot skolnieci, kurai piemīt tik muļķīga sejas izteiksme. Būs jāpiezvana skolotājai Balodei.”

Ferdinands uzgrieza numuru. Pēc septiņiem pīkstieniem otrā galā tika pacelta klausule.

- Lūdzu? - atsaucās mācību daļas vadītājas samiegojusies balss.

- Skolotāja Balode?

- Jā – es klausos.

- Cik abortu jums no manis jau ir bijis?

- Septiņi, - pazinusi direktora balsi, atzinās skolotāja Balode.

- Vai nevēlaties astoto?

- Jā... labprāt... Tikai šobrīd pie manis ir iebraukuši vecāki no laukiem...”

- Es ceru, ka viņus nepamodināju?

- Nē, laikam guļ. Cik, lūdzu, tagad ir pulkstenis?

- Nedaudz pāri pieciem. Vai šādā laikā direktori drīkst aicināt pie sevis ciemos augsti tikumīgas mācību daļas vadītājas?

- Jā, protams. Kā jūs domājat – cik daudz laika tas varētu prasīt?

- Kas?
- Labi, direktor. Gaidiet!

Nolikusi klausuli, skolotāja Balode klusi ieslīdēja vannas istabā. Pēc minūtēm desmit viņa jau bija saģērbusies, atstājusi uz galda sirmajiem vecākiem domātu zīmīti un, izlavījusies no dzīvokļa, steidzīgi metās lejup pa trepēm.

Ieraudzījusi tuvojamies taksometru, mācību daļas vadītāja pacēla roku.

Taksometrs neapstājās.

Skolotāja Balode līdzsvarotos rikšos sāka virzīties uz direktora dzīvesvietas pusi, ik pa brīdim paceldama roku, ja manīja garām braucam kādu taksometru. Bija pietiekami vēss, lai viņa rikšodama nēsātu.

Kad viens no taksometriem beidzot apstājās, izrādījās, ka mācību daļas vadītāja jau atrodas uz Ferdinanda Luša mājas sliekšņa.

Skolotāja Balode atvainojās.

Taksometra šoferis izjusti nolaupījās un aizbrauca.

Skolotāja Balode pietvīkusi nozuda daudzstāvu nama parādes durvīs.

Dažu šofera minēto vārdu nozīmi viņa tā arī nespēja aptvert.

6. NODAĻA SKOLOTĀJA BALODE

- Jūs esat satraukta? - vaicāja Ferdinands Lušs.
- Jā, - skolotāja Balode atzinās. - Es vienmēr stipri satraucos, kad jūs man izrādāt savu uzmanību. Vai man pašai tagad izģērbties vai varbūt jūs vēlēsieties mani izģērbt?
- Izģērbt savas apzinīgākās padotās ir katra skolas direktora svēts pienākums,
- paskaidroja Ferdinands.

Skolotāja Balode aizvēra acis. Viņa bija uzticīga tikai Ferdinandam Lušam, bet tas nozīmēja, ka laime atdoties mācību daļas vadītājai iekrita augstākais reizi gadā un vienmēr tad, kad viņa to vismazāk gaidīja. Tāpēc ikviens šāds notikums skolotājai Balodei nozīmēja ne tikai lielu laimi, bet arī pamatīgu psiholoģisko slodzi, jo pēc gada atturēšanās viņas psihe vienmēr bija paguvusi atgriezties jaunavības stadijā.

- Jūs drebat? - vaicāja Ferdinands.

- Nepievērsiet uzmanību, - skolotāja Balode nočukstēja. - Dariet visu, ko šai situācijā uzskatāt par nepieciešamu.

Direktors uzskatīja par nepieciešamu mācību daļas vadītāju bez steigas izģērbt.

“Ļoti tīrīga un kārtīga sieviete,” viņš ar gandarījumu novērtēja skolotājas Balodes nevainojami balto apakšveļu un tikko jaušamo ziepju un šampūna smaržu. “Esmu pareizi rīkojies, tieši viņu izraudzīdamies par savu mīļāko.”

- Jūs salstat? - Ferdinands apvaicājās, kad bija ticis galā arī ar apakšveļu un zeķubiksēm.

- Nē, es trīcu no uztraukuma. Piedodiet, ja tā nav pareizi.

- Varbūt vēlaties vispirms kaut ko ieēst? Varu piedāvāt kafiju.

- Ja es vēl nebūtu izģērbta, tad varbūt tiešām neiebilstu pret nelielām brokastīm, bet tagad, ja es drīkstu izvēlēties - labāk vispirms pagodiniet mani ar savu tuvumu, jo jūtu, ka šobrīd nespēšu neko ieēst.

“Cik patīkami,” nodomāja Ferdinands. “Viņas kailais, drebošais augums pilnīgi izdzēš nakts murgainās vīzijas. Un es jau baidījos, ka mana iztēle uz mūžu ir piesārņota ar Ineses Jansones lēkājošajiem pupiem.”

Direktors atviegloti iesmējās.

- Vai es izturos mulķīgi? - skolotāja Balode satraukta apvaicājās.

- Nē – es priecājos, ka jūsu augums tikpat kā neko nav zaudējis no sava valdzošā svaiguma, - Ferdinands paskaidroja.

- Tas ir mans pienākums – censties to pēc iespējas ilgāk saglabāt jūsu vajadzībām. Lai gan gadi, protams, dara savu darāmo.

- O, jums vēl nav iemesla sūdzēties par gadiem! - direktors glāstīdams mierināja.

- Es jums pateicos, - skolotāja Balode jutās patiesi aizkustināta, - bet trīsdesmit četri tomēr nav vairs divdesmit viens, kad man bija tā laime vēl kā necilai praktikantei jums pirmoreiz piederēt.

- Es jūs tagad labprāt aiznestu līdz gultai, - atzinās Ferdinands, - bet baidos, ka varu pa ceļam nejauši nomest zemē.

- Ko jūs, direktor! Es taču pati varu aiziet! Pateicos jums par rūpēm.

Gultā mācību daļas vadītājas vieglā drebēšana pārgāja pamatīgā drudzī, kas pastiprinājās, sajūtot Ferdinanda Luša skūpstus, kuri kā no pārpilnības raga bira uz viņas kailajām un neaizsargātajām izglītības darbinieces krūtīm.

- Piedodiet... ka... es... tā... trīcu! - nabaga skolotāja ar pēdējiem spēkiem izdvesa.

- Nekas, - Ferdinands mierināja. - Man patīk, ja padotie manā klātbūtnē trīc – tas liecina, ka es viņiem esmu autoritāte. Bet mani apgrūtina fakts, ka jūs esat tik cieši saspiedusi kopā ceļus.

- Piedodiet... Es pati nesaprotu, kas ar manām kājām ir noticis. Es labprāt tās turētu citādi, bet tās ir kā salīpušas. Varbūt tie ir krampji?

- Iespējams. Es neesmu speciālists šajos jautājumos. Kamēr krampji pāriet, jūs varētu nostāties uz ceļiem un pieliekties – varbūt tādējādi mums izdotos realizēt iecerēto pasākumu?

- Bet vai šī poza ir pedagoģes cienīga? - raizējās skolotāja Balode, kad bija paklausījusi Ferdinanda priekšlikumam.

- Bet ko lai dara, ja jums kājas ir sarāvuši krampji? Turklāt šeit nav neviena, izņemot mani, kas varētu jūs redzēt un jūsu rīcību nosodīt. Es personiski jūs pilnībā attaisnoju, jo šo, padomju skolotāju diskreditējošo pozu jūs esat ieņēmusi pēc savas skolas direktora padoma. Mums reizēm jābūt elastīgākiem un jāprot pieņemt kompromisa lēmumus. Īpaši tas ir attiecināms uz pozām.

Kad Ferdinanda Luša vīrieti visspilgtāk raksturojošā detaļa uzsāka tai atbilstošas vietas ieņemšanu skolotājas Balodes ķermenī, mācību daļas vadītāja bija spiesta uz brīdi aizturēt elpu, lai ar gadījumam nepiemērotām skaņām netraumētu skolas direktora izsmalcināto gaumi, bet mazliet pārcentās un gandrīz vai zaudēja samaņu.

Par laimi, tas nenotika – elpošana pēdējā brīdī atjaunojās, bet krampji kājās, līdz ar minētās Ferdinanda Luša detaļas ievirzīšanos atbilstošajā vietā, pārgāja, un skolotāja Balode ar atvieglojuma nopūtu noslīga guļus.

“Tas tomēr ir patīkami,” nodomāja Ferdinands. “Kāpēc es ar to tik reti nodarbojos?”

Atbildes nebija.

7. NODAĻA ZĪMĪTE

Tai pat rītā, tikai dažas stundas vēlāk, Ferdinands Lušs slēdza vaļā sava kabineta durvis, bet, izdzirdējis tuvojamies raksturīgo melodisko klaukstēšanu, pēc kuras viņš jau bija iemācījies noteikt tās izcelsmes avotu, apstājās uz sliekšņa, lai sagaidītu šurp nākošo Rītiņu, pret kuru juta jo dienas, jo lielākas simpātijas.

Skolotājs Rītiņš, pamanījis Ferdinandu, arī apstājās. Šķiet, ka viņa pirmā instinktīvā vēlēšanās bija – mesties atpakaļ, bet Rītiņam izdevās to apvaldīt, un, atturīgi pasveicinājis direktoru, skolotājs stīvi neatkarīgā gaitā mēģināja paiet viņam garām.

Ferdinands jau bija izlēmis, ka ļaus šoreiz Rītiņam izsprukt sveikā, taču kaut kas neparasts jaunekļa ārienē lika direktoram mainīt savu lēmumu.

- Acumirkli, godātais kolēģi! - viņš uzsauca skolotājam. - Vai jūs nebūtu tik laipns un nepārmītu pāris vārdus ar mani?

Rītiņš apstājās un negribīgi vilkās uz Ferdinanda pusi.

- Man ir stunda, - viņš noburkšķēja.

- Pēc piecpadsmit minūtēm, - piekrita Ferdinands.

- Man ir jāsagatavojas.

- Kopš kura laika skolotāji sākuši gatavoties stundām? Vai varbūt jūs esat nolēmis atkal izlekt?

- Es vienmēr gatavojos.

- Labi. Varēsiet to darīt, kad būsiat paskaidrojis, kāpēc man jūsu izskats šodien liekas tik neparasts.

Skolotājs Rītiņš lēni, bet izteiksmīgi nosarka.

- Vai būtu kas ārkārtējs gadījies? - Ferdinands turpināja tincināt, ar interesei vērojams gaismēnu rotaļas jaunekļa sejā.

- Viss ir kārtībā, - Rītiņš sacīja piesmakušā un viegli drebošā, bet ļoti mierīgā un stingrā balsī.

- Un tomēr? - direktors neatlaidās, prātodams, kas tieši dara šīs dienas Rītiņu tik atšķirīgu no ierastā.

- Viss ir kārtībā, - skolotājs automātiski atkārtoja.

- Vai jūs jau bijāt pie Ineses Jansones mātes? - Ferdinands turpināja piešauti.

Rītiņš nosarka vēl vairāk – sarkans kļuva arī viņa kakls un rokas.

- Es palūgšu man neatgādināt jaunības muļķības! - skolotājs pieprasīja.

- Vai tas nozīmē, ka ar šodienu jūs skaitāties pieaudzis?

Rītiņš, lūpas spītīgi sakniebis, klusēja.

- Jūsu stāvoklis nepavisam nav bezcerīgs, - Ferdinands sacīja. - Es noskaidroju, ka pēc divarpus mēnešiem Inese Jansone kļūs sešpadsmit gadus veca – tad jūs oficiāli drīkstēsiet lūgt viņas roku līdz ar mātes atļauju precībām – vakarskolu sistēma mums funkcionē normāli, bez tam – kāda sievietei vajadzība pēc vidējās izglītības? Ka tik būtu laba sieva savam vīram un rūpīga māte neskaitāmajiem bērniem.

- Es te netaisos precēties ne ar kādām palaistuvēm! - iespiedzās satracinātais Rītiņš.

- Par kādām palaistuvēm jūs runājat? - Ferdinands iepleta acis.

Skolotājs Rītiņš klusēja.

- Vai jūs varbūt gribējāt sacīt, ka manas skolas audzēkne Inese Jansone patiesībā ir palaistuve?

- Jā! - Rītiņš izgrūda.

Viņa nosarkusī seja sāka pārklāties ar spilgti oranžiem plankumiem.

- Interesanti, - atzina Ferdinands. - Un kā jums izdevās to noskaidrot?

Skolotājs Rītiņš atkal klusēja.

- Vai jūs vispār zināt, kas ir palaistuve?

Rītiņš neatbildēja. Laikam nezināja.

- Palaistuve nozīmē ļoti sliktu meiteni, - paskaidroja Ferdinands.

Skolotājs Rītiņš turpināja klusēt.

- Tātad mēs varam uzskatīt, ka Ineses Jansones problēma jūsu biogrāfijā ir atrisināta reiz un uz visiem laikiem?

- Jā! - skolotājs Rītiņš histēriski iekliedzās.

- Tādā gadījumā es jums iesaku pievērst savu uzmanību zīmēšanas skolotājai biedrenei Saktiņai. Tiesa – viņa ir nedaudz vecāka par jums, pie tam – pārāk resnām kājām, toties biedreni Saktiņu nupat kā ir pametis civilvīrs, bet daba, ja jums kādreiz gadījies to novērot, necieš tukšumu.

- Izbeidziet jūs ar savām Saktiņām! - skolotājs Rītiņš iebrēcās, apcirtās par simt astoņdesmit grādiem un aizdrāzās projām pa gaiteni, raksturīgajai kurpju klaukstēšanai strauji pagaistot tālumā.

Ferdinands paraustīja plecus un iegāja savā kabinetā.

Tur uz rakstāmgalda baloja neliela zīmīte.

“Pustrijos es jūs gaidu bēniņos,” Ferdinands izlasīja. Ne adresāta, ne paraksta nebija.

“Sievietes rokraksts,” direktors prātoja. “Sīki, apaļīgi, vienādi burtiņi. No kā tā varētu būt? Un laikam taču – man, ja jau te uz galda nolikta.”

Ferdinands palūkojās visapkārt, it kā tuvumā varētu būt kāds, kas spētu sniegt sīkākus paskaidrojumus, bet nevienu nemanīja.

Direktors paskatījās pulkstenī.

Laika vēl bija atliku likām.

“Aiziesim, paskatīsimies,” Ferdinands paraustīja plecus, “kuram tur sagribēties mani tik dīvainā vietā satikt.”

8. NODAĻA BĒNIŅI

Bez desmit pustrijos Ferdinandam ienāca prātā doma, ka aicinājums varētu attiekties arī uz pustrijiem naktī.

“Bet kā lai mēs noskaidrojam?” viņš sev vaicāja. “Tikai uz vietas.”

Direktors piecēlās un nesteidzīgi izgāja no kabineta.

Viņš labi saprata, ka zīmīte varētu nozīmēt gan lamatas, gan provokāciju, bet jutās pietiekoši sagatavots jebkuriem pārsteigumiem.

Nonācis līdz trepēm, kuras cauri visiem stāviem nenovēršami aizvijas līdz pat bēniņiem, Ferdinands nesatricināmā mierā sāka virzīties augšup pretim savam pagaidām vēl miglā tītajam liktenim.

Pirmajos stāvos direktors ik pa brīdim sastapās ar kādu skolnieku vai skolotāju. Daži kāpa pa divi vai bariņos. Visi viņu sveicināja – kāds sirsnīgi, kāds bailīgi, cits pieglaimīgi.

Ferdinands atņēma katru sveicienu un nesteidzīgi turpināja savu šķietami nebeidzamo augšupceļu.

Ar katru stāvu pretimnācēju un garāmskrējēju kļuva arvien mazāk un mazāk, līdz smeldzīga vientulības sajūta pārņēma no ilgstošās kāpšanas aizkusušo direktoru.

“Vai tiešām es esmu tik vientuļš?” viņš prātoja.

Augšējos stāvos valdīja absolūts klusums. Šur tur dežūrlampiņas blāvi kļiedēja pelēko mijkrēsli.

Bez dažām sekundēm pustrijos Ferdinands apstājās pie skārdā iešūtajām bēniņu durvīm. Tālāk vairs nebija kur kāpt.

- Manuprāt tām vajadzētu būt aizslēgtām, - direktors nomurmināja, cenzdamies sataustīt kabatā atslēgu.

Tādas bija tikai trīs – viņam pašam, direktora vietniekam saimnieciskajā darbā Strazdiņam un vēl rezerves atslēga pie dežurējošā sarga.

- Bet vispirms pārbaudīsim, - Ferdinands pastiepa roku un uzmanīgi nospieda uz leju durvju rokturi. Durvis bez trokšņa atvērās.

Skolas bēniņus veidoja plaša, labi pārskatāma telpa, kuras grīda ugunsdrošības nolūkos bija asiem, pelēkiem izdedžiem klāta. Kādreiz, pirms daudziem gadiem, šī telpa bija bāztin piebāzta ar jocīgām vecām mēbelēm, no kurām daļai bija neapšaubāma antikvāra, vēsturiska un pat mākslinieciska vērtība, bet Ferdinands, kļuvis par direktoru, lika visu līdz pēdējam no bēniņiem izvākt un sadedzināt skolas apkures krāsnī, jo uzskatīja, ka tīrība un kārtība ir kultūras māte, nevis kaut kā otrādi.

Tagad, pēc daudziem gadiem atkal uzkāpis bēniņos, direktors redzēja, ka viena no vecajām mēbelēm tomēr ir saglabājusies – kāda dīvaina, noplukusi sofa, uz kuras, tērpusies nepiemēroti lielā vīriešu kreklā, kājas zem sevis pavilkusi, sēdēja kaut kur jau redzēta meitene un, raudzīdamās Ferdinandā, noslēpumaini smaidīja.

Tā bija Inese Jansone.

- Ko tad jūs te darāt, skolniece Jansone? - Ferdinands pārsteigts apvaicājās.

Smadīs Ineses muļķīgajā sejiņā kļuva nepārprotami pavedinošs. Viņas pirksti lēni sāka pogāt vaļā kreklu, un direktors pamanīja, ka šis kreklis ir Ineses Jansones vienīgais apģērba gabals.

Inese ļāva kreklam noslīdēt sev no pleciem.

“Ak Dievs, kas par krūtīm! Tik mazas apaļas un svaigas,” nodomāja Ferdinands, lai gan vēl arvien bija pārliecināts, ka Dieva patiesībā nemaz nav, palaida vaļīgāk kaklasaiti un bez samaņas nogāzās uz izdedžiem klātās grīdas.

Kad Ferdinands Lušs pēc pāris minūtēm atguva samaņu, viņš vēl arvien atradās turpat – uz bēniņu grīdas, tāpēc pasteidzās piecelties un notraust no uzvalka tur pielipušos izdedžu gabalus.

Arī Inese Jansone vēl atradās turpat – uz sofas – tai pašā tērpā un pozā kā iepriekš. Pirmajā mirklī viņas sejā atspoguļojās pārsteigums un bailes, bet, redzēdama, ka direktors sveiks un vesels pieceļas, Inese atkal sāka pavedinoši smaidīt.

Ferdinands jutās pārāk vārgs, lai nekavējoties veiktu gadījumam atbilstošus audzināšanas pasākumus, tāpēc, ne vārda neteicis, pagriezās pret durvīm un viegli grīlodamies pameta bēniņus.

“Sasodīts! No kurienes uzradās tā sofa?!” prātoja Ferdinands, atkritis ar ādu apvilktajā krēslā aiz sava rakstāmgalda. Sviedri pār viņa ķermeni gāzās nevaldāmā straumē. “Tādus pārdzīvojumus manā vecumā! Mans organisms zaudēs nepiedodami daudz šķidruma nepiedodami īsā laikā. Tā sofa būs saglabājusies vēl no lielās dedzināšanas laikiem. Man liekas – es pat atceros, ka kaut kāda sofa palika. Man teica, ka to nekavējoties nokurinās, bet acīmredzot nelieši savu solījumu nav izpildījuši. Un es esmu slikts vadītājs, ka nepārbaudīju, kā mans rīkojums tiek

izpildīts. Tagad uz šīs sofas ir ieperinājusies nepilngadīga netikle. Viņa sēž tur, kājas zem sevis pavilkusi, raksta man zīmītes un pavedinoši smaida.”

Ferdinands labprāt būtu domājis, ka notikušais ir sapnis – murgs, līdzīgs tam, kurā Inese Jansone gaviļēdama nesās pa saules pielieto pieneņu pļavu, bet daži izdedžu gabaliņi, kuri vēl arvien karājās pie direktora uzvalka, nepārprotami brēca par notikušā nepielūdzamo realitāti.

- Kopš kura laika es ģībstu, plikus skuķu pupus ieraudzījis?! - Ferdinands Lušs sev nikni noprasīja. - Man vienkārši vajadzēja ņemt un to mazo mātīti turpat uz vietas nojāt! Vai tad nav zināms, ka dzimumakts lieliski noņem spriedzi?

Bet Ferdinands saprata, ka atturēdamies ir rīkojies pilnīgi pareizi. Jo kur bija garantija, ka tā nav provokācija? Bet, ja tā tomēr nebija provokācija, tad kur ir garantija, ka Inese Jansone nav nenormāla? Normālas skolnieces taču parasti tā neuzvedas! Un, ja Inese Jansone tomēr bija normāla, tad trūka garantijas tam, ka no viņas nevar dabūt visas iespējamās slimības, kādas vien skolniecei viņas vecumā ir pieejamas.

Šā vai tā – novirzes pa seksuālo līniju bija acīmredzamas un nepārprotamas.

“Ko lai es daru?” Ferdinands Lušs turpināja prātot. “Izsaukt ātro palīdzību? Kam – man vai viņai? Miliciju? Varbūt – narkoloģisko dienestu? Patiešām – šķiet, ka Inese Jansone ir narkomāne!”

Ferdinands pacēla tālruņa klausuli, bet kāds fatāls, nepārvarams spēks neļāva viņam ne uz kurieni zvanīt.

Viņš nolika klausuli atpakaļ uz aparāta.

“Nē, pēc narkomānes viņa tomēr neizskatās. Narkomāniem nemēdz būt tik muļķīgas sejas izteiksmes. Nevaru taču es bez pienācīga pamatojuma trenkāt narkoloģisko dienestu. Varbūt, ka viņa patiešām ir vienkārši muļķe? Atpalikusi savā attīstībā. Vai pārāk ātri aizskrējusi uz priekšu. Iešu un paskatīšos uz viņu vēlreiz,” direktors izlēma. “Papriecāšos par viņas plikumiem un pie reizes nolasīšu morāli par padomju jaunietei neatbilstošu uzvedību! Varbūt, ka līdzēs.”

Noslaucījis mutautiņā sviedrus, Ferdinands Lušs atkal devās augšup pa trepēm.

“Jā, nolasīšu viņai morāli un izsviedīšu pa durvīm!” viņš kāpdams prātoja. “Nolaidīšu pa trepēm... no augšas līdz apakšai... tādu, kā stāv. Nē, tādu, kā sēž... pliku. Maita... kājas zem sevis pavilkusi... vienā kreklā... muļķīgu ģimīti... plikiem pupiņiem.”

Atmiņā atsauktie meitenes relišeri tik ļoti paātrināja direktora sirdsdarbību, ka viņš nolēma domāt par kaut ko citu.

Diemžēl neko citu iedomāties viņš nespēja.

Kad Ferdinands Lušs beidzot nonāca līdz bēniņstāvam, viņš jau atradās tajā stadijā, kad nopietni cilvēki vairs nemēdz par sevi galvot.

“Rīkošos intuitīvi,” direktors nolēma. “Kas būs, tas būs!” un parāva uz sevi durvis.

Tās izrādījās aizslēgtas.

“Mauka tāda,” nodomāja Ferdinands. “Vai nu aizgājusi, vai arī ieslēgusies. Es taču neiešu tagad te daudzīties pie aizslēgtām durvīm! Paldies Dievam – iespējams, ka tas būtu kaitējis skolas reputācijai, ja kāds uzzinātu, ka direktors ir nolaidis pa trepēm pliku skolnieci.”

Tad viņš aptvēra, ka pašam taču ir atslēga, un izvilka to no kabatas.

“Slēgt vai neslēgt? Tas var būt liktenīgi. Labāk tomēr neslēgšu. Lai paliek viss, kā ir,” Ferdinands nolēma un iebāza atslēgu durvju slēdzenē.

- Ko es daru?! - viņš novaidējās un atslēdza durvis.

Tur neviena nebija.

Tikai divainā sofa vientuļi virmoja putekļainajā bēniņu puskrēslā.

Atgriezies kabinetā, Ferdinands atvēra medikamentu skapīti, izņēma no tā pudeli konjaka un palielu glāzi, ko piepildīja līdz malām, tad, lēni malkodams, izdzēra.

- Maita tāda! - sacīja direktors, nolika vietā glāzi un pudeli, aiztaisīja medikamentu skapīti, tad, brīdi padomājis, uzgriezta kādu tālruņa numuru.

- Mācību daļa? - viņš painteresējās.

- Jā, direktor, - otrā galā atsaucās sievietes balss. - Skolotāja Balode klausās!

- Vai jūsu vecāki jau ir atgriezušies laukos? - Ferdinands vaicāja.

- Jā, šorīt... ar autobusu.

- Ļoti labi. Tad ejiet tagad uz mājām, uzklājiet gultu, izģērbieties un gaidiet.

- Bet, direktor...

Ferdinands nolika klausuli.

9. NODAĻA LAKATS

Žigli atsteigusies mājās, saklājusi gultu un izģērbusies, skolotāja Balode nesaprata, ko darīt tālāk, jo nebija saņēmusi attiecīgās instrukcijas.

Viņa tikai juta, ka ir noticis kaut kas baismīgs, ja jau direktors viņu tik ātri pēc iepriekšējās reizes ir gatavs atkal aplaimot. Skolotāja Balode pēc pieredzes taču zināja, ka viņu nākamajam tuvības mirklim ir jābūt ne ātrāk kā pēc gada vai pusotra, varbūt pat pēc diviem, bet te – jau pēc nepilnas dienas...

“Atdoties direktoram – tā, protams, ir liela laime,” nodomāja apjukusi skolotāja. “Bet arī liela atbildība. No šī pasākuma taču ir atkarīga mūsu iestādes vadītāja labsajūta, tātad – arī visas skolas panākumi mācībās un sabiedriski derīgajā darbā. Līdz šim man nav bijis iemesla sev kaut ko pārnest, jo, kopš biedrs Ferdinands Lušs reizēm pārguļ ar mani, sekmības procents skolā ir konsekventi paaugstinājies, skolēnu sabiedriskā aktivitāte – nepārprotami kāpusi, bet kavējumu skaits – nenoliedzami samazinājies. Turklāt ir iegūts Izglītības ministrijas ceļojošais karogs. Vai tas vien neliecina par mūsu attiecību augsto sabiedriski politisko nozīmi? Arī ēna uz mūsu morālo stāju nav tikusi mesta, jo šīs visnotaļ pozitīvās, bet neafišējamās attiecības esam pratuši paturēt noslēpumā. Par spīti atklātībai visās citās jomās.”

Tā kā Ferdinands Lušs vēl arvien nenāca, skolotāja Balode piegāja pie spoguļa. Tajā ietilpa viss viņas kailais un apzinīgais trīsdesmit četrus gadus vecais ķermenis.

“Jāteic, ka es tiešām neizskatos slikti,” secināja mācību daļas vadītāja. “Lai gan jāatzīst, ka pirms trīspadsmit gadiem – pilnā plaukumā – mans ķermenis bija skolas direktora vairāk cienīgs. Vai nevajadzētu padomāt par kādiem rotājumiem – jo pirmais vai pat otrais vītums tomēr ir un paliek pirmais vai pat otrais vītums. Ja dāvana nav pirmā svaiguma, tad to jāpacenšas vēl jo skaistāk iepakot.”

Izrotājusies ar krellēm un dažām rokassprādzēm, skolotāja Balode brīdi tīkšminājās par savu atspulgu spogulī, bet nosprieda, ka šādi viņa tomēr izskatās pārāk vulgāra, tāpēc sabēra visu atpakaļ tualetes galdiņa atvilktnē.

Mirklīti paprātojusi, mācību daļas vadītāja atvēra drēbju skapi un izvilka no tā milzīgu zīda lakatu, kuru studentes gados viņa par mātes doto iztikas naudu bija nezin kāpēc nopirkusi, bet tā arī ne reizes netika izmantojusi.

Aplikusi lakatu sev ap pleciem, skolotāja Balode atkal piegāja pie spoguļa.

“Kā būtu, ja es, direktoram ienākot, to strauji norautu no pleciem un iemestu istabas kaktā?” viņa prātoja. “Vai tā būtu mācību daļas vadītājas cienīga rīcība? Vai tā negrautu manu pedagoģes autoritāti?”

Tai brīdī pie durvīm beidzot atskanēja zvans.

Skolotāja Balode norāva sev no pleciem lakatu un, uzmetusi to uz drēbju pakaramā, steidzās atvērt.

- Jūsu vietā es pirms durvju atvēršanas painteresētos, kas atnācis, - atzinīgi novērtējis kailo mācību daļas vadītāju, aizrādīja Ferdinands. - Citādi var gadīties, ka pret pašas gribu kļūstat man neuzticīga. Es justos ļoti sarūgtināts, ja uzzinātu, ka jums ir bijis aborts no kāda cita.

- Es pazinu jūsu soļus, - skolotāja taisnojās.

- Tad es ņemu savus vārdus atpakaļ. Jums ir lieliska dzirde. Vai gultu uzklājāt?

- Jā.

- Tad iesim. Jums droši vien vēl jālabo burtnīcas?

- Dažas.

- Dažas vai vairākas – mēs nedrīkstam vieglprātīgi attiekties pret pedagogisko darbu.

Skolotāja Balode ātri apgūlās gultā, Ferdinands paskatījās uz viņu un pārsteigts saprata, ka neko vairs nevēlas.

“Mans prestižs ir nopietni apdraudēts,” Ferdinands nodomāja. “Kas noticis? Vēl pirms brīža es taču izjutu tik negantu uzbudinājumu, ka būtu spējis viens pats stāties pretī vai veselam bataljonam mācību daļas vadītāju. Vai tik pie manas pēkšņās impotences nav vainīga tā mazā, pretīgā Inese Jansone, kura ar savu izlaidīgo uzvedību būs traumējusi attiecīgos manu smadzeņu centrus?”

- Sakiet, - viņš vērsās pie gultā gaidošās skolotājas, - vai jums gadījumā nav te kāds vīriešu kreklis?

- Nav gan, - nedaudz padomājusi, mācību daļas vadītāja vainīgi atzinās.

- Tad ņemiet manējo, - sacīja Ferdinands un novilkā kreklī.

- Vai jūs vēlaties, lai es to izmazgāju? - vaicāja pavisam apjukusī skolotāja Balode.

- Es ceru, ka tas ir pietiekoši tīrs. Uzvelciet to!

- Jā, protams! - iesaucās mācību daļas vadītāja un steidzīgi ietērpās piedāvātajā apģērba gabalā. - Vai pogas taisīt ciet?

- Jā, esiet tik laipna – aizpogājieties.

Skolotāja Balode aizpogājās.

- Tagad apsēdieties uz gultas un pavelciet zem sevis kājas.

- Vai tā?

- Jā – tā.

- Un tālāk? Tāpat vien sēdēt?

- Nē. Tagad nesteidzīgi atpogājieties.

- No augšas vai no apakšas sākot?

- Sākot no augšas.

Skolotāja Balode atpogājās.

- Tagad ļaujiet kreklam noslīdēt no pleciem.

- Vai tā?

- Jā.

Pirmajā mirklī Ferdinandā kaut kas it kā pamodās, it kā sarosījās, bet iztēlē iepeldēja Ineses Jansones mulķīgā sejiņa, un tas, kas bija pamodies, tūlīt pat atkal aizmiga.

- Vēlreiz? - skolotāja Balode samulsusi vaicāja.

- Ko vēlreiz

- Vai vēlreiz atkārtot to pašu?

- Jā, - sacīja Ferdinands. - Ja jums nav grūti.

- Ko jūs, direktor! - mācību daļas vadītāja iesaucās. - Kaut vai simtreiz, ja ir vajadzīgs!

Pēc simtās reizes Ferdinands saprata, ka ilgāk šeit uzkvēties nav nekādas jēgas.

- Atvainojiet, - viņš sacīja, - bet esmu spiests atprasīt savu kreklu, jo gatavojos doties uz mājām.

Kad durvis aiz Ferdinanda bija aizvērušās, skolotājai Balodei uznāca žēlums pašai pret sevi. Viņa gan saprata, ka tās nav padomju pedagoģes cienīgas jūtas, tāpēc mēģināja tās pārvarēt intensīvi labodama burtnīcas, bet darbam pa starpu jaucās domas, ka, iespējams, ir pēdējais brīdis, ja viņa kādreiz varbūt vēlētos bērnu, ka septiņi aborti, protams, ir skaists un neaizmirstams piedzīvojums, bet arī dzemdības, lai cik netiklas tās liktos, viņa tomēr varbūt spētu pārdzīvot, ja vien zinātu, ka to rezultātā pasaulē nāks bērns, kura dzīslās ritēs viņas un skolas direktora Ferdinanda Luša asinis.

“Vai tiešām viņš nevēlas mantinieku?” prātoja satrauktā skolotāja. “Kādam taču ir jāturpina viņa uzsāktais ceļš! Lai cik netaisni tas būtu, bet pat tāds dižgars kā Ferdinands Lušs tomēr ir mirstīgs. Vismaz šī vārda materiālistiskajā izpratnē. Bail pat iedomāties, kas citādi varētu pēc daudziem gadiem nākt Ferdinanda Luša vietā.”

Šīs domas tā sanervozēja mācību daļas vadītāju, ka viņa naktī nevarēja aizmigt.

Galū galā skolotāja Balode piecēlās, sameklēja uz drēbju pakaramā uzsviesto lielo zīda lakatu, aplika to sev ap pleciem un tad ļāva tam lēni noslīdēt uz grīdas.

Šo nodarbību viņa atkārtoja vēl un vēl, līdz pamanīja, ka ārā sāk svīst gaiss.

“Šķiet, ka šoreiz direktors kaut ko neizdarīja līdz galam,” mācību daļas vadītājai piepeši ienāca prātā.

“Kas tas varētu būt?”

10. NODAĻA SATIKŠANĀS

“Es saprotu, ka dienas vidus nav vispiemērotākais laiks, tāpēc gaidīšu jūs šonakt pusdivos tajā pat vietā,” Ferdinands izlasīja nākamajā rītā kabinetā uz galda atstātā zīmītē.

“Tas pats rokraksts, tātad tā pati rakstītāja,” direktors secināja un nolēma nekur neiet.

Pēc šī lēmuma viņš zaudēja spēju uztvert apkārtējos priekšmetus – to vietā Ferdinandam rādījās Inese Jansone dažādos tērpos un pozās.

- Laikam būs tomēr jāaiziet, - direktors nopūtās.

Tai pat brīdī viņš atguva spēju saskatīt apkārtējos priekšmetus.

“Pie visa vainīgs ir tas cūka skolotājs Rītiņš,” prātoja Ferdinands. “Ja nebūtu viņa, tad es pat nenojaustu par kaut kādas tur Ineses Jansones eksistenci, tāpat kā man nav ne mazākās nojausmas par citu skolnieku individualitātēm – viņi visi man ir vienkārši skolnieki un nekas vairāk, bet te...”

Nakts izrādījās pilnmēness.

Tā kā Ferdinands Lušs šad tad mēdza pavadīt naktis savā kabinetā, izlikdamies, ka strādā, jo zināja, ka šāda rīcība atstāj pozitīvu iespaidu uz skolas personāla uzcītību, tad arī šīs nakts aizkavēšanās tika uztverta ar pienācīgo cieņu un apbrīnu no skolas ilggadējā sarga – vecuka, sen pensionētā latīņu valodas skolotāja – puses.

- Atkal strādāsi, direktor? - viņš godbijīgi apvaicājās.

- Strādāšu, - sacīja Ferdinands.

- Jāstrādā ir, - vecuks līdzjūtīgi nopūtās un atšķīra “Romas impērijas vēsturi” oriģinālvalodā.

Bez piecām pusdivos Ferdinands iznāca no sava kabineta, piesardzīgi palūkojās visapkārt un devās pa gaiteni trepju virzienā.

“Cik dīvaina gan ir mana skola naktī,” prātoja Ferdinands. “Dažnedažādas ēnas... zilgani logu taisnstūri...”

Soļi svešādi kladzēja uz trepju pakāpieniem, un Ferdinands atcerējās Rītiņu.

“Tā, lūk,” viņš pats sev sacīja. “Es dodos uz satikšanos ar sava darbinieka iemīļoto. Viņš gan apgalvoja, ka viss esot cauri un pat apsaukāja viņu par palaistuvi. Protams, ka viņa ir palaistuve, bet nez, kas tur viņiem abiem bija noticis? Pie izdevības vajadzēs apjautāties. Cerēsim, ka Inese Jansone būs runīgāka nekā skolotājs Rītiņš.”

Augšstāvs tuvojās neparasti lēni.

Ar katru nākamo soli Ferdinandam likās, ka ķermenis kļūst arvien smagāks un smagāks.

Ar katru pieveikto stāvu nepiedodami paātrinājās sirdsdarbība.

Beidzot direktors apstājās pie bēniņu durvīm.

Brīdi pastāvēja.

Tad atvēra tās.

“Nez, no kurienes tā draņķe ir dabūjusi atslēgas?” Ferdinands nodomāja, kāpdams pāri sliksnim.

Inese Jansone tai pat apģērbā un tai pat pozā sēdēja uz tās pašas sofas, kas atradās tai pat vietā.

“Ceru, ka šoreiz es nenogībšu,” prātoja Ferdinands.

Inese bija labi saskatāma, jo mēness caur nelielo bēniņu logu spīdēja tieši viņai virsū.

- Jūs pati izvēlējāties šo vietu vai tā ir nejaušība? - Ferdinands jautāja.

- Pati, - smaidīdama sacīja Inese Jansone. - Agrāk sofa stāvēja tai tur kaktā, - viņa parādīja ar pirkstu, - bet es to pārstiepu uz šejieni. Šeit vienmēr spīd mēness. Man ļoti patīk mēness.

Ferdinands toreiz šiem vārdiem nepievērsa pienācīgo vērību. Viņš nezin kāpēc uztvēra kā pašu par sevi saprotamu to, ka mēness vienmēr spīd vienā un tai pašā vietā.

- Es ļoti priecājos, ka jūs atnācāt, - sacīja Inese Jansone. - Aizslēdziet durvis.

Ferdinands atskatījās, ieraudzīja durvīs atslēgu un pagrieza to.

- Paraustiet durvis, - sacīja Inese Jansone.

Ferdinands paraustīja.

- Ciet, - viņš sacīja.

- Labi, - Inese pamāja ar galvu. - Dažreiz tās neaizslēdzas. Nāciet!

Ferdinands nesteidzīgi piegāja pie sofas un apsēdās Inesei blakus. Meitene aizvēra acis un pagrieza pret viņu svaigo, sarkano muti.

- Kur jūs dabūjāt atslēgu? - Ferdinands painteresējās.

- Tas ir mans mazais noslēpums, - nočukstēja Inese, neatvērdama acis.

- Inese, - sacīja Ferdinands, - padomāji labi: vai šī ir padomju skolnieces – komjaunietes cienīga rīcība?

- Kāpēc tad ne? Es uzskatu, ka mīlēt savas skolas direktoru ir katras padomju skolnieces svēts pienākums, neatkarīgi no tā – ir viņa komjauniete vai nav.

- Jums nepiekrīst ir grūti, - sacīja Ferdinands. - Un tomēr – jūsu mīlestība man šķiet pārāk jutekliska.

- Vai tad kādās instrukcijās ir noteikts, cik kvēla drīkst būt skolnieces mīlestība pret savas skolas direktoru... dzimtenes varenību... sociālismu? Vai tad šī mīlestība tiešām nedrīkst būt ne mazu drusciņu jutekliska? Vai tiešām tā nedrīkst ietvert sevī arī zināmus erotikas elementus? Jāatzīst, ka mana cieņa pret jums un audzēknes sajūsma par jūsu vienreizējo pedagoģisko talantu, apbrīna par jūsu neatkārtojamajām vadītāja spējām patiešām ir pāraugusi vienotā un nedalāmā seksuālā kaislē. Un kas tur slikts? Mīlestība ir viena. Tikai pakāpes dažādas. Kaislei piemīt mainīga intensitāte.

- Par to kaisli jūs pareizi pateicāt, - Ferdinands piezīmēja. - Tikai nemēģiniet man iestāstīt, ka es esmu pirmais, kurš redz jūs šādā tērpā uz šīs te sofas.

- Kāda tam nozīme? Jo jūs esat pirmais, kuram izdevies manī uzvandīt kaisles bezdibeņus. Jo jūs esat mana liktenīgā aizraušanās.

- Es nebūtu sajūsmināts, ka šī aizraušanās izrādītos liktenīga arī man.

- Mēs neesam noteicēji pār savu likteni.

- Kas tad?

Inese atpogāja kreklu un ļāva tam noslīdēt no pleciem, atklājot Ferdinanda skatienam visu, kas kopš iepriekšējās tikšanās reizes tik bieži viņam bija rādījies iztēlē.

- Noskūpstiet mani, - viņa sacīja.

- Sasodīts, - prātoja Ferdinands, - kāpēc šis kreklis man liekas tik pazīstams?

- Vai jūs kavē morālas dabas apsvērumi? - Inese vaicāja. - Fiziski taču es jums patīku? Citādi jūs neskatītos uz mani tā.

- Nē, - Ferdinands papurināja galvu, - morālas dabas faktori mani neuztrauc. Par ētiku esmu pieradis nospļauties. Ja es būtu drošs par savu sociālfizisko perspektīvu, tad labprāt gulētu ar jums un varbūt pat divreiz.

- Kas liedz jums būt drošam par savu sociālfizisko perspektīvu?

- Gan sociālas, gan medicīniskas dabas apsvērumi. Jo sociāli jūs esat nepilngadīgs skuķis, līdz ar to, ielaišanās intīmās attiecībās ar jums man draud, ja ne ar svinīgu nošaušanu, tad ar ilgstošu laika pavadīšanu labošanas darbu kolonijā noteikti. Turklāt fakts, ka jūs esat tieši manas skolas audzēkne, nez, vai tiks uzskatīts par vainu īpaši mīkstinošu apstākli.

- Jūs runājat tā, it kā es grasītos jūs iesūdzēt tiesā!

- Nē, es runāju tikai par potencēm, ko slēpj mūsu iespējamā fiziskā tuvība. Jāatzīst, ka pilngadīgas skolotājas ir šādiem pasākumiem daudz piemērotāki objekti, jo tad es riskēju saņemt sodu augstākais par ļaunprātīgu dienesta stāvokļa izmantošanu seksuāliem mērķiem vai elementāru izvarošanu, kas turklāt vēl katrā konkrētā gadījumā ir jāpierāda.

- Jūs par to visu runājat tā, it kā nemaz nebūtu...

- Kā tad?

- Mīlestības!

- Tas tiešām ir visai apšaubāms moments, jo es nebūt neesmu pārliecināts, ka tik neprātīgi jūs mīlu.

- Tad ko man darīt?

- Ja kāds man labi pazīstams ārsts dotu uzziņu par jūsu veselības stāvokli, tad var būt, ka es riskētu nospļauties ne tikai par šī pasākuma morālajiem, bet arī par sociālajiem un juridiskajiem aspektiem, jo pieļauju iespēju, ka jūsu ķermenis tik tiešām ir tā vērts.

- Labi, - Inese nočukstēja. - Man nav iebildumu. Mīlestības vārdā es esmu gatava uz visu.

- Viņa ir krietni lietota, bet apbrīnojami vesela, - sacīja ārsts, kuram Ferdinands bija uzticējis delikāto pienākumu.

- Paldies Dievam! - iesaucās direktors. - Meitenei patrāpījās muļķīgs gadījuma sakars. Ceru, ka turpmāk viņa būs uzmanīgāka.

- Jā, - piekrita ārsts, - meitenēm reizēm der arī uzmanīties.

2. DAĻA GRĒKS

11. NODAĻA KREKLS

“Šonakt!” Ferdinands izlasīja uz sava rakstāmgalda atstātajā zīmītē.

“Nez, kā viņa pamanās te iekļūt?” viņš prātoja. “Tas droši vien arī ir viņas mazais noslēpums. Bet, ja šonakt, tad šonakt.”

Direktors nevilšus nodrebēja, paskatījās visapkārt un veikli aprija nodevīgo zīmīti.

Tai bija salda garša.

Šī garša Ferdinandam nedaudz atgādināja Inesi Jansoni, kas, vīriešu kreklā tērpusies, sēž uz vecmodīgas sofas un pogā vaļā podziņas.

Un piepeši Ferdinands saprata, kāpēc viņam šis kreklis jau pirmoreiz bija licies tik pazīstams. Un kāpēc skolotājs Rītiņš viņam toreiz bija šķitis tik dīvains.

Tas bija Rītiņa kreklis!

Inese tērpjas Rītiņa kreklā, bet skolotājs Rītiņš ir apvilcis citu!

- Kas noticis? - vēsi apvaicājās ataicinātais skolotājs Rītiņš.

- Mani neliek mierā jūsu izteiktā doma, biedri Rītiņ, - sacīja Ferdinands. - Ja atceraties, tad mūsu iepriekšējās sarunas laikā jūs ieminējāties, ka mūsu skolas audzēkne Inese Jansone varētu būt palaistuve. Vai jūs esat pilnīgi pārliecināts, ka šīs personas morālā stāja neatbilst padomju jaunietes ideālam?

- Jā! - Rītiņš izgrūda.

- Un pēc kādām pazīmēm jūs to izsecinājāt?

Skolotājs Rītiņš klusēja.

- Vai pēc tā, ka viņa jums atņēma kreklus?

- Es atsakos atbildēt uz jūsu zemiski provokatoriskajiem jautājumiem! - skolotājs Rītiņš iekliedzās.

- Un kā jūs motivējat savu atteikšanos?

- Nekā!

- Tad jūs varbūt labprātīgi viņai savu kreklus uzdāvinājāt?

- Muļķības!

- Tātad viņa kreklus jums tomēr atņēma ar varu? Noplēsa no ķermeņa?

Skolotājs Rītiņš klusēja.

- Man nav nekādu iebildumu pret to, ka jūs atsevišķām mūsu skolas audzēknēm dāvināt savus kreklus, - sacīja Ferdinands, - bet man nepatīk, ka jūs savas iemīlotās skolas direktoru uzskatāt par lētticīgu muļķi.

- Nekādus kreklus es nevienam nedāvinu!

- Tad esiet tik laipns un paskaidrojiet, kādā veidā tie nonāk pie mūsu skolas audzēknēm.

- Es ne par kādām audzēknēm neko nezinu un negribu zināt! Manu kreklus jūs varējāt pamanīt tikai pie Ineses Jansones! Gar tiem citiem krekliem man nav nekādas daļas! Bet arī pie Ineses Jansones es neesmu vainīgs! Es tur neko sliktu neizdarīju! Neko tādu, par ko mani varētu iesūdzēt tiesā un sodīt!

- Tikai novilkāt kreklus?

Skolotājs Rītiņš, būdams melni nosarcis, klusēja.

- Bet varbūt jūs bijāt novilcis vēl kādus apģērba gabalus?

Skolotājs Rītiņš klusēja.

- Pamēģiniet atcerēties, - Ferdinands neatlaidās. - Varbūt jūs bijāt novilcis arī zeķes?

- Zeķes novilcis es nebiju! - Rītiņš iekliedzās.
- Un bikses?

Rītiņš klusēja.

- Kā jums nav kauna... - Ferdinands nosodoši pašūpoja galvu. - Vai tiešām jūs nesaprotat, ka tas nav padomju pedagoga cienīgi – nepilngadīgas meitenes, savas skolas audzēknes klātbūtnē vilkt nost bikses?

Skolotājs Rītiņš mežonīgi ieaurojās, uzlēca uz rakstāmgalda un veltīja tur pāris stundas Latīņamerikas deju solo priekšnesumiem. Ferdinands jau sāka apsvērt, cik ļoti cietīs skolas gods, ja tagad tiks izsaukta brigāde skolotāja Rītiņa medicīniskai savaldīšanai, bet lēkme, par laimi, pārgāja pati no sevis, un Rītiņš atvainodamies atgriezās uz grīdas.

- Pats nesaprotu, kas ar mani notika, - viņš lēnprātīgi nomurmināja un, galvu nodūris, izgāja no kabineta.

“Šī lieta nav tīra,” nodomāja Ferdinands. “Nāksies iegūt sīkāku informāciju no pašas Jansones.”

Kad satumsa un skolā noklusa pēdējie trokšņi, Ferdinands vēl pusstundu nogaidīja, vērīgi ieklausīdamies klusumā, tad piecēlās un devās apgaitā.

Direktoram likās, ka kāds kaut kur ir ierīkojis slēpni, lai pieķertu viņu noziedzīgajos sakaros, lai izvilktu dienas gaismā, nosēdinātu uz apsūdzēto sola un piesprieztu simt gadus sevišķi stingrā režīmā.

“Vai tik tas ir manis cienīgi?” prātoja Ferdinands, nesteidzīgi slēgdams vaļā un ciet durvis citu pēc citas. “Kāpēc es te izniekoju savu nervu enerģiju kaut kāda nožēlojama, izvirtuša skuķa dēļ, ja varu mierīgi ieiet kabinetā, piezvanīt skolotājai Balodei un saņemt ātru un kvalitatīvu seksuālo palīdzību bez jebkādiem stresiem un cietuma draudiem?”

Sācis ar pagrabu attālākajiem kaktiem, Ferdinands Lušs nedzirdamiem kaķa soļiem pārvietojās no stāva uz stāvu, no korpusa uz korpusu.

Kad viņš kā rēgs slīdēja garām nakts dežuranta būdai, večuks tajā pat nesaausījās, lai gan bija nomodā un garlaikoti šķirstīja jau neizlasīto “Romas impērijas vēsturi”.

Nonācis līdz bēniņu durvīm, Ferdinands apstājās.

Sirds sitās kā neprātīga.

Cits viņa vecumā to varbūt pat nebūtu izturējis, bet Ferdinands līdzšinējo dzīvi bija aizvadījis, rūpīgi taupīdams sevi.

- Varbūt, ka tieši šim brīdim es esmu visu mūžu neapzināti gatavojies? - Ferdinands nočukstēja. - Tagad es pārdegšu kā spuldzes kvēldiegs pārmērīgā spriegumā. Instinktu atraisītā enerģija ir kultūras degviela. Manī šobrīd ir unikālas kultūrpotences.”

Ferdinands atvēra bēniņu durvis.

Inese aizmigusi gulēja uz sofas.

“Ļoti labi,” Ferdinands nodomāja un klusītēm apstaigāja plašās bēniņtelpas, vērīgi ielūkodamies katrā pažobelē.

Vienā viņš atrada baloža skeletu.

Vairāk neko.

Nedaudz nomierinājies, direktors apstājās pie sofas un sāka vērot mēness apspīdēto Ineses Jansones seju.

Miegā šī sejiņa viņam likās vēl mulķīgāka, bet negācijas pastiprināšanās izraisīja pozitīvācijas efektu: Ferdinands juta, ka Ineses seja viņam pamazām iepatikas – jo ilgāk viņš tajā skatījās, jo lielāku svētlaimi sāka izjust, līdz beidzot nonāca stāvoklī, ko pats būtu kvalificējis kā neprātīgu mīlestību, ja vien spētu nopietni šo vārdu sadzīvē lietot. Visu viņa ķermeni pildīja nevaldāms, gavilējošs siltums, acīs pašas no sevis sariesās asaras, kuras neviens kopš direktora dzimšanas netika tur redzējis. Nebija vairs ne vēsts no patoloģiskās, neķītrās iekāres, kuras vadīts, viņš bija šurp atnācis.

Sirds sitās rāmi un viegli.

- Es tevi mīlu, Inese, - tikko dzirdami čukstēja Ferdinanda lūpas. - Es tevi mīlu... un esmu laimīgs. Es esmu tev pateicīgs par šo mīlestību. Es nezināju, ka mīlēt ir tik skaisti. Piedod man. Tagad es saprotu, ka patiesībā tu esi svēta. Daudz svētāka par vissvētāko teicamnieci.

Un piepeši Ferdinands ar šausmām konstatēja, ka viņā vairs nav ne mazāko fizisko tieksmju. Tas bija citādi nekā toreiz pie skolotājas Balodes, bet tīri tehniski gala rezultāts iznāca tieši tāds pats.

“Ko es darīšu, ja viņa pamodīsies?” direktors satraukts prātoja. “Ineses uztverē dvēseliskā mīlestība taču nav atdalāma no fiziskās! Bet man, šķiet, nupat tās ir atdalījušās.”

Inese pamodās.

- Kāpēc tu valkā skolotāja Rītiņa kreklus? - Ferdinands vaicāja.

- Tā ir robežzīme, - Inese sacīja. - Šo kreklus nomainīs tikai tavējais.

- Vai tu ar viņu gulēji?

- Nē. Es biju gatava viņam to atļaut, bet skolotājs Rītiņš tik šausmīgi uztraucās, ka nebija spējīgs neko izdarīt. Tomēr viņa kreklu es paturēju – kā apliecinājumu tam, ka viņš mani ir gribējis.

“Tad redz, kā...” nodomāja Ferdinands.

- Nāc, - Inese sacīja, - noskūpstī mani!

Un šie vārdi skanēja tik vienkārši un maigi, tajos vibrēja tāda šķīstība un pakļaušanās, tāda liktenīga nolemība un kautrīga cieņa, ka Ferdinands Lušs nespēja nepaklausīt.

Viņš reibdams skūpstīja Ineses Jansones muti, acis, matus, bet nespēja ar lūpām pieskarties viņas kaklam, nemaz nerunājot par zemāk esošām vietām – it kā šāda rīcība būtu kaut kas mirklim neatbilstošs un pat zaimojošs.

Arī Inese nekur nesteidzās, bet svētsvinīgā klusumā, mīlā virmojošām acu zīlītēm ļāvās gaisotnes visaptverošajam, dvēseli dziedējošajam burvīgumam.

- Es esmu laimīga... - viņa pēc ļoti ilga klusuma brīža nočukstēja.

- Es arī, - Ferdinands pamāja ar galvu. - Bet es nezinu, ko darīt tālāk. Man nav ne mazākās iekāres.”

- Man arī nav, - sacīja Inese. - Turpināsim tāpat vien. Gan jau iekāre ar laiku radīsies.

Pagāja laiks, bet iekāre neradās.

- Līdz šim es nedomāju, ka var būt kaut kas skaistāks par fizisku tuvību, - Inese nočukstēja. - Bet izrādās, ka var. Es izjūtu tik pasakainu, vienreizēju un neatkārtojamu baudu, ka gribētu nomirt, ja izrādītos, ka šis stāvoklis nozīmē nāvi.

- Es arī, - piekrita Ferdinands. - Bet, ja šonakt tevi neiegūšu, tad mocīšos aizdomās, ka esmu kļuvis impotents.

- Kā skolotājs Rītiņš? - Inese pasmaidīja.

- Kā skolotājs Rītiņš.

- Tad velc visu nost un apskauj mani!

Viņi savienojās kā divi rozā mākonīši. Gaiši un liegi.

- Jā, tas ir likumsakarīgs iepriekšējā turpinājums, - nodomāja Ferdinands.

- Es pat nemanīju, ka tu jau esi mani ieguvis, - atzinās Inese.

- Es arī nepamānīju, - piekrita Ferdinands. - Bet nu tas, par laimi, ir noticis, un es varu būt mierīgs, ka neesmu impotents.

- Nē, mīļais – tu neesi impotents, - čukstēja Inese, un viņas lūpas kaisli pieklāvās Ferdinanda lūpām.

Jau ausa gaisma, kad viņi noguruši atlaidās viens otram blakus.

- Cik žēl, ka cilvēkam ir tik maz spēka, - sacīja Inese.
- Žēl gan, - piekrita Ferdinands. - Bet nu man ir jāiet. Pienākums sauc.
- Cik žēl, ka es neesmu tavs pienākums.
- Tur nekā nevar darīt – tikai ielasmeitām pienākums sakrīt ar dvēseles aicinājumu, - sacīja Ferdinands un sāka ģērbties. - Katra apzinīga cilvēka laime ir noziegums.
- Tas ir mans! - iekliedzās Inese un izrāva Ferdinandam no rokām kreklus, ko viņš tikko grasījās uzvilkt.
- Kopš kura laika?! - Ferdinands sašuta.
- Kopš šīs nakts. Tu ieguvu mani, es – tavu kreklus!
- Tas ir fetišisms!”
- Lai! Tu vari saukt to, kā gribi! Velc Rītiņa kreklus!
- Vai tev prāts, mīļā! - direktors sāka lūgties. - Šis ir tieši tas kreklis, ar kuru es ik dienas ierodos skolā! Ko domās padotie, ja es šorīt ne no šā, ne no tā parādīšos citā kreklā?! Ko domās skolotājs Rītiņš, ieraudzījis, ka man mugurā ir viņa kreklis – pie kam tas, kuru tu viņam atņēmi!
- Tas ir mans! - Inese nikni sacīja un cieši piespieda melno apģērba gabalu sev pie kailajām krūtīm.
- Apsolu, ka atdošu tev šo, tikko būšu iegādājies citu!
- Nē!
- Tu man netici?!
- Tam nav nozīmes!
- Es zvēru, ka jau šodien pat to izdarīšu!
- Neatdošu!
- Vai tiešām tu nesaproti, ka man jau astoņos ir jābūt kabinetā, bet veikalus atver tikai desmitos?! - Ferdinands pārskaities kļiedza.
- Nē! - Inese triumfējoši iesaucās un metās bēgt.
- Stāvi, maita! - ieaurojās Ferdinands. - Atdod kreklus!

Kad kailā Inese Jansone, kuru vajāja puskailais, aurojošais direktors Ferdinands Lušs, pirmoreiz padrāzās garām sarga būdai, nabaga večuks nodomāja, ka redz sapni, un darīja visu, lai pamostos.

Kad kailā Inese Jansone, kuru vajāja puskailais, aurojošais direktors Ferdinands Lušs, otrreiz padrāzās garām sarga būdai, večuks saprata, ka ir nomodā un tād – traks.

Kad iepriekšminētā vīzija atkārtojās trešoreiz, turklāt skaidri varēja sadzirdēt četru pliku pēdu plīkšķēšanu pret grīdas flīzītēm, sargs saprata, ka viņa stunda ir sīdusi, un, pamājis abiem skrējējiem ar roku, večuks aizgāja no šīs zemes grēcīgās dzīvītes mūžam ziedošajos un laimīgajos aizsaules dārzos.

12. NODAĻA PIRKUMS

Reizē ar modinātāju skolotājas Balodes dzīvoklī atskanēja tālruņa zvans.

Sākumā viņa nesaprata, kas par lietu, bet tad veikli pielēca pie aparāta un nocēla klausuli.

- Halo! - sacīja mācību daļas vadītāja.
- Skolotāja Balode? - otrā galā atsaucās Ferdinanda balss.
- Jā, direktor – es klausos!
- Skolotāja Balode, vai es gadījumā neesmu pie jums aizmirsis savu kreklu?
- Nē, biedri direktor... jūs paņēmtāt savu kreklu.
- Nevar būt!
- Nē, es labi atceros, ka jūs paņēmtāt savu kreklu. Jūs teicāt, ka dodaties uz mājām, un atprasījāt to man. Es skaidri atceros, ka atdevu jums kreklu.
- Vai jūs esat par to tik ļoti pārliecināta?
- Jā... es esmu pārliecināta.
- Apskatieties drošības dēļ: varbūt, ka mans kreklis tomēr ir kaut kur pie jums!
- Labi, direktor.

Skolotāja Balode pameta tramīgu skatienu visapkārt, bet direktora kreklu nekur tuvumā neredzēja.

- Nav, - viņa sacīja klausulē.
- Vai jūs labi pameklējāt? - neatlaidās Ferdinands.
- Nē... es tikai paskatījos...
- Vai tas jūs pārlietu neapgrūtinās, ja es lūgšu pameklēt rūpīgāk?
- Nē – ko jūs, direktor! Esmu ar mieru meklēt, cik ilgi vien nepieciešams!
- Tad dariet tā. Es pēc kāda laika jums atkal piezvanīšu.

- Nolādēts! - sacīja Ferdinands, kad bija nolīcis klausuli. Turpat sev priekšā uz galda viņš ieraudzīja zīmīti.

- Nolādēts! - Ferdinands sacīja vēlreiz un paņēma zīmīti. - No kurienes tā te pēkšņi uzradās?

“Kad būsi pārvarējis skopumu,” viņš lasīja, “gaidīšu tevi atkal vecajā vietā.”

Ne paraksta, ne adresāta, kā vienmēr, nebija.

Ferdinands dusmās nošķnācās un aprija zīmīti.

- Pagaidi tu man! - viņš sacīja. - Maita tāda...

Kad mācību daļas vadītāja trešoreiz beidza pārkrāmēt visas savas mantas, atkal iezvanījās tālrunis.

- Halo! - viņa pacēla klausuli.
- Nu, vai atradāt manu kreklu? - prasīja direktors.
- Nē. Es tiešām meklēju rūpīgi, bet nav... jūsu krekla nekur nav.
- Savādi, - norūca direktors. - Kā jūs izskaidrojat šo situāciju?
- Es tiešām nezinu, kā lai to izskaidro. Bet pie manis taču jūs bijāt aizvakar. Un pēc tam es jūs redzēju skolā. Un vakar arī. Un jūsu krekls bija jums mugurā.
- Vai jūs skaidri atceraties, ka krekls bija man mugurā?
- Nu, protams! Kolēģi to var apliecināt!
- Kādi kolēģi?
- Nu... mūsējie. Citi skolotāji.
- Vai jūs ar viņiem pārrunājat šo jautājumu?
- Nē, protams. Bet esmu pārliecināta, ka visi ievērotu, ja jūs būtu ieradies skolā bez krekla, un runātu par to.
- Tātad mūsu skolas kolektīva kodolu veido tenkotāji?
- Tā es nedomāju, biedri direktor, bet jūs visi tik ļoti ciena, ka ievēro katru sīkumu, kas attiecas uz jums.
- Nu ko – patīkami dzirdēt. Tad esiet tik laipna – ieejiet pa ceļam uz skolu kādā vīriešu apģērbu veikalā un nopērciet man kreklu – naudu es jums pēc tam atdošu.
- Bet, protams, direktor!
- Vai jūs atceraties, kādu kreklu es valkāju?
- Nu, protams!
- Četrdesmit pirmais izmērs, trešais augums. Melns.
- Jā, es zinu, direktor!
- Tad pasteidzieties. Kāds, kamēr es strādāju, ir atļāvis piesavināties manu kreklu. Nāciet pa taisno pie manis un zīmīgi pieklauvējiet.
- Kā – zīmīgi?
- Teiksim, valša ritmā – viens – div, trīs, viens – div, trīs, viens – div, trīs... Vai sapratāt?
- Sapratu, direktor. Valša ritmā.
- Tad nekavējieties.
- Jā, direktor – es skrienu! - sacīja skolotāja Balode un nolika klausuli.
- Skolotāj Rītiņ! Skolotāj Rītiņ! - iesaucās skolotāja Saktiņa, izdzirdusi tuvojamies melodisku klaukstēšanu, un metās kolēģim pretī.
- Kas noticis? - saviebās skolotājs Rītiņš.
- Skolas sargam ir kļuvis slikti!

Jau pa gabalu varēja redzēt skolnieku pūli, kas blīvi ietvēra sarga stikloto kabīni.

Rītiņš un Saktiņa ar grūtībām lauzās tam cauri.

Neviens neizdvesa ne skaņas. Visi stāvēja un mēmi vēroja večuka pie krēsla noslīdējušo, sakņupušo augumu. Uz galda gulēja atvērta "Romans impērijas vēsture" nevienam nesaprotamā valodā.

- Vai viņam ir ļoti slikti? - tikko dzirdami ievaicājās kāda meitene.
Skolotājs Rītiņš atskatījās.

Tā bija Inese Jansone.

Rītiņš gribēja atcirst kaut ko rupju, bet savaldījās.
- Jā, ļoti slikti, - skolotājs paskaidroja. - Citādi taču viņš tur tā negulētu!

Ārā iegaidojās ātrās palīdzības sirēna.
Ieskrēja mediķi baltos virsvalkos.
Skolēnu pūlis pašķīrās.

- Viņš ir miris, - secināja ārsts.
- Glābiet viņu, dakter! Glābiet! - šausmās iekliedzās skolotāja Saktiņa.
- Par vēlu, - ārsts pašūpoja galvu, - par vēlu...

Izdzirdis valša ritmu pie sava kabineta durvīm, Ferdinands pietrūkās no krēsla, kurā bija snauduļojis, un ielaida skolotāju Balodi.

"Ak, uzticamā dvēsele," viņš aizkustināts nodomāja, vērodams, kā mācību daļas vadītājas slaidie pirksti raisa vaļā papīra aizsaini.

Pazibēja kaut kas košs, un viņi abi sastinga, skatīdamies uz izsaiņoto spilgti sarkano kreklu.

- Sarkans... - nočukstēja skolotāja Balode.
- Sarkans, - piekrita Ferdinands.
- Ko tas varētu nozīmēt?
- Jūs taču pirkāt šo kreklu, nevis es.
- Jā, bet es pirkšu melnu un skaidri pati savām acīm redzēju, kā pārdevēja to iesaiņo. Melnu vīriešu kreklu, četrdesmit pirmo izmēru, trešo augumu... tieši to fasonu, kādu jūs valkājat.
- Fasons patiešām ir tas, - Ferdinands atzina. - Ko nevarētu teikt par krāsu. Vai jūs labi atceraties, ka pārdevēja iepakojā melnu?
- Es taču teicu. Es ne mirkli nenolaidu no viņas acis. Un no krekla.
- Varbūt reizē ar jums kāds cits pirka sarkanu kreklu?
- Nē, - skolotāja Balode papurināja galvu. - Es biju vienīgā pircēja.
- Vai jums tas neliekas dīvaini? - vaicāja Ferdinands, cieši vērdamies nabaga mācību daļas vadītājā. - Vispirms jūs esat pārliecināta, ka es neesmu atstājis jūsu

dzīvoklī savu kreklu, lai gan es skaidri atceros, ka tieši tur to atstāju... pēc tam jūs pārkat man melnu kreklu, bet nopērkat sarkanu. Vai jums tas neliekas dīvaini?

- Liekas.

- Labi, - sacīja Ferdinands. - Es jūs šodien atbrīvoju no stundām – aizejiet pie ārsta – varbūt, ka jums vēl ir iespējams kaut kā palīdzēt.

- Labi, - nočukstēja skolotāja Balode un grīlodamās izgāja no kabineta.

Ferdinands uzvilka sarkano kreklu.

13. NODAĻA BĒRES

Izrādījās, ka nabaga večukam nav neviena tuvinieka, kas nelaiķi apglabātu.

Ferdinands deva rīkojumu izdalīt simt rubļus no skolas līdzekļiem, Strazdiņš sameklēja sētā dēļu galus un sauju naglu, bet skolotājs Rītiņš apņēmās sabiedriskā kārtā sanaglot zārku.

- Tuk, tuk, taisīsim strazdulēniem būri, - viņš savā nodabā dungoja, - Vecie strazdi drīz būs klāt – atlidos pār jūru...

Strazdiņš aizdomīgi uz viņu pašķielēja, taču neko neteica.

- Nabaga večuks, - nočukstēja skolotāja Saktiņa, vērodama, kā Rītiņš darbojas ar āmuru. - Cik drausmīga tomēr ir nāve...

Par spīti sērīgajai noskaņai, skolotājs Rītiņš nevilšus pameta skatienu uz skolotājas Saktiņas kājām.

“Nav jau nemaz tik resnas,” viņš nodomāja. “Direktors pārspīlē.”

- Vai jūs ievērojāt, cik ļoti mūsu direktors pārdzīvo sava darbinieka nāvi? - vaicāja Saktiņa.

- Cik tad? - kaudzinādams āmuru, atvaicāja Rītiņš.

- Viņš taču ir uzvilcis citu kreklu! Sarkanu.

- Kāpēc sarkanu?

- Vai tad jūs nezināt, ka dažām tautām sarkanā ir sēru krāsa?

- Kurām tad?

- To es nezinu, - atzinās Saktiņa. - Es esmu zīmēšanas skolotāja.

Nākamajā rītā zārks bija gatavs, un Ferdinanda uzraudzībā tajā tika ievietotas sarga mirstīgās atliekas.

- Autobuss būs pēc stundas, - sacīja Strazdiņš.

- Labi, - Ferdinands pamāja. - Nolieciet zārku pagaidām uz skolas kāpnēm – lai visi gribētāji var atvadīties.

- Valēju vai aiznaglotu? - noprāsīja Strazdiņš.

- Aiznaglojiet, - brīdi pasvārstījies, izlēma Ferdinands. - Atvadīties var arī caur vāku.

- Es aiznaglošu, - pieteicās Rītiņš. Viņam bija iepaticies darboties ar āmuru.

Ferdinands iegāja kabinetā, cerēdams, ka tur uz galda atradīs kārtējo Ineses zīmīti.

Velti.

“Nolādēts!” domāja Ferdinands. “Esmu nonācis vistiešākajā atkarībā no šī skuķa! Viņa ir mana nelaime, nevis lielā laime. Tā nevar būt vienkārši sagadīšanās, ka tieši pēc mūsu pirmās mīlas nakts nomirst ilggadējs skolas darbinieks, bet mācību daļas vadītāja melna krekla vietā nopērk man sarkanu. Ir jābēg! Ir jābēg, cik ātri vien var! Bet uz kuriem?”

Pie durvīm pieklauvēja.

- Iekšā! - uzsauca Ferdinands.

Ienāca skolotāja Balode.

- Piedodiet, ka traucēju, - viņa sacīja. - Es atnācu jums atskaitīties, ka biju pie ārsta.

- Sēdieties, - Ferdinands uzaicināja.

Skolotāja Balode apsēdās.

- Piedodiet manu nezināšanu, - viņa atvainojās, - bet kāpēc mūsu skolu šodien rotā sēras? Un kāpēc uz trepēm ir novietots zārks?

- Ir miris mūsu ilggadējais sargs.

- Tas večuks?

- Jā.

- Tātad viņš atrodas tai zārkā?

- Jūs uzminējāt.

- Ārsts saka, ka man ir nepieciešams bērns, - nomurmināja skolotāja Balode un pietvika. - Tas radīšot organismā zināmas pārmaiņas. Pozitīvas.

- Es saprotu, - pamāja ar galvu Ferdinands. - Bet, kamēr mūsu kolēģis nav apglabāts, būtu neētiski, ja mēs kaut ko pasāktu šai virzienā.

- Protams, - skolotāja piekrita. - Bet vispār jūs neiebilstat pret faktu, ka es drīkstētu dzemdēt jūsu bērnu?

- Kāpēc gan lai es iebilstu, ja tas nāks par labu jūsu veselībai? - Ferdinands paraustīja plecus. - Es tikai teicu, ka parūpēsimies par to piemērotākā brīdī.

- Paldies! - skolotājas Balodes acis priecīgi iemirdzējās. - Bet rūpēties ne par ko vairs nevajag – es jau esmu stāvoklī. Atceraties – tas notika tad, kad bija iebraukuši

mani vecāki no laukiem un jūs vēlējāties mani redzēt? No tās reizes. Tātad – ja jūs neiebilstat – es dzemdēšu.

- Dzemdējiet, - Ferdinands pamāja ar galvu un nodomāja, ka labi būtu apprecēties ar skolotāju Balodi un dzīvot kopā ar viņu laimē un satiecībā, līdz viņiem piedzimtu dēls, izaugtu liels un stātos tēva vietā skolas priekšgalā.

Autobusiņš piebrauca pie svaigi izraktā kapa, un Rītiņš kopā ar Saktiņu pieķērās pie zārka.

- Vai nevajag palīdzēt? - apvaicājās Ferdinands.

- Ko jūs, direktor... - stenēdama atsaucās Saktiņa. - Viņš taču ir pavisam viegls...

Citu pavadītāju nebija.

Rītiņš un Saktiņa nolaida zārku kapā, bet Ferdinands uzmeta tam uz vāka trīs smilšu sauļas.

Kaprači ķērās pie lāpstām.

Ferdinands noturēja īsu runu, tad nolika uz svaigā kapiņa vienkāršu lauku puķu pušķi.

- Tas mūs visus sagaida, - viņš nopūtās un devās uz autobusu.

- Iesim arī mēs uz autobusu, - sacīja Rītiņš.

- Par vēlu, - Saktiņa pamāja ar roku. - Jau aizbrauc.

- Nu, ko tad... - Rītiņš uzmeta skatienu smiltīs iespiestajam krustam, - ko tad...

- Varbūt ienāksiet pie manis? Uz kādu tēju? - Saktiņa aicināja.

- Uz kādu tēju... var, - minstinādamies piekrita Rītiņš.

Skolotājas Saktiņas dzīvoklis bija vienkārši, bet gaumīgi iekārtots.

Pie sienām, glīti ierāmēti, karājās bērnu zīmējumi.

- Mums ir daudz talantīgu bērnu, - notvērusi Rītiņa skatienu, sacīja skolotāja Saktiņa.

- Jā, - Rītiņš piekrita. - Mūsu pienākums ir palīdzēt viņu talantiem atraisīties.

- Piedodiet, ka man te tāda nekārtība, - atvainojās skolotāja Saktiņa. - Jūs piesēdiet. Es tikmēr uzvilksu kādas citas drēbes. Šis tomēr ir sēru kostīms. Apskatiet pagaidām albūmu – es zinu – jums patiks!

Skolotāja Saktiņa aizgāja pārgērbties, bet Rītiņš atvēra albūmu. Arī tas bija pilns ar bērnu zīmējumiem. Skolotājam Rītiņam tie riebās, tāpēc viņš monotoni sāka pāršķirt lapu pēc lapas, cenždamies neredzēt to saturu.

Drīz vien skolotāja Saktiņa atgriezās.

Viņa bija uzvilkusi īsus, brūnus svārciņus, un skolotājs Rītiņš tumši pietvīka, jo zem tiem ik pa brīdim novizēja skolotājas Saktiņas balto biksiņu apakšdaļa.

“Nu, ja – viņai taču ir bijis civilvīrs,” nodomāja skolotājs Rītiņš. “Tāpēc viņa izturas ļoti brīvi. Un kājas viņai ir resnas tikai no ceļgaliem līdz potītēm, augstāk tās ir tievas.”

Kad skolotāja Saktiņa pieliekusies lēja tēju, Rītiņš cauri blūzītes kakla izgriezumam varēja aplūkot viņas krūtis – līdz pat galiņiem.

“Cik viņai slaidas krūtis,” nodomāja skolotājs Rītiņš.

- Lieciet cukuru! - aicināja skolotāja Saktiņa.

- Vai tas tiesa, ka jūs esot pametis civilvīrs? - dzerdams tēju, taktiski apvaicājās skolotājs Rītiņš.

- Tiesa... - galvu nodūrusi, atzinās Saktiņa.

- Viņš ir nelietis! - Rītiņš sašuta. - Kā var pamest tik jauku sievieti?!

- Jūs esat ļoti labs... - nočukstēja skolotāja Saktiņa un nolika savu maigo, apaļīgo plaukstu Rītiņam uz ceļgala.

Rītiņš sakarsa.

- Es jūs ļoti mīlu, - viņš sacīja. - Un labprāt apprecētu. Bet es diemžēl esmu impotents. Tāpēc mūsu laulībai nebūs jēgas. Man ir jāvelta sava dzīve sabiedriskajai darbībai. Tur es daudz ko varu dot. Vai jūs neiebilstu, ja mēs ar jums paliktu vienkārši labi draugi?

- Es vienmēr esmu ilgojusies pēc tāda drauga! - sirsnīgi sacīja skolotāja Saktiņa.

14. NODAĻA JODS

Atgriezies no dežuranta bērēm, Ferdinands ieslēdzās savā kabinetā, pirms tam palūdzis, lai viņu neviens netraucē un, salicis kājas uz galda, mīkstajā krēslā aizmiga.

Pamodās viņš īsi pirms pusnakts.

“Rēgu laiks tūlīt būs klāt,” direktors nodomāja un paskatījās uz galdu, vai tur nemētājas kāda zīmīte.

Nekā.

“Es viņu ienīstu,” nodomāja Ferdinands un atstāja kabinetu.

“Es viņu ienīstu,” domāja Ferdinands, kāpdams augšup pa spocīgi apgaismotajām trepēm. “Es viņu ienīstu un nogalināšu, ja izrādīsies, ka viņa ir tur!”

Ar šo domu direktors apstājās pie bēniņu durvīm un parāva tās.

Durvis bija aizslēgtas.

“Jo labāk,” nosprieda Ferdinands. “Manas rokas netiks aptraipītas ar šīs netikles asinīm. Tīrs un šķīsts es drīz iepeldēšu laulības ostā ar skolotāju Balodi, bet tā padauza, kas uz neilgu laiku bija apmājusī manu priekšzīmīgo prātu, lai turpina savas netiklās izrīcības ar tiem, kuri neko labāku nav pelnījuši! Taisnību sakot, man jau toreiz – pirms nez cik tur gadiem – vajadzēja apprecēties ar skolotāju Balodi. Tad visi tie noziedzīgie kārdinājumi būtu izpalikuši. Un vispār – es aizklapēšu ciet šo netīro bodīti! Ja ne citādi – tad nolikšu šeit kādas uzticamas dežurantes no teicamnieču vidus – tās nepieļaus zem skolas jumta tamlīdzīgas izdarības!”

Ferdinands ar savu atslēgu atdarīja durvis, lai apskatītos, kā labāk bēniņos izvietot dežurantu posteņus, un ieraudzīja Inesi, kas, tērpusies viņa melnajā kreklā, sēdēja tradicionālajā pozā uz sofas un dzirkstoši smaidīja.

- Es zināju, ka tu šonakt atnāksi, - sacīja meitene. - Bet es gribēju redzēt, kā tu rīkosies, kad pamanīsi, ka durvis ir ciet. Vai tu vairs nedusmojies?

Ferdinands juta, ka viņu atkal savā varā pārņem liegsaldā Ineses aura.

- Par ko nedusmojos? - viņš vaicāja.

- Par to, ka es nolaupīju tev kreklu.

“Pie velna skolotāju Balodi!” nodomāja Ferdinands.

- Vairs nedusmojos, - viņš sacīja.

- Tad nāc! - Inese pastiepa rokas. - Tu esi noguris. Liec savu galvu man klēpī un atpūties brīdi!

Ferdinands nejutās noguris. Viņš jutās tik labi izgulējies kā vēl nekad. Tomēr atlaidās uz sofas un ielika galvu Inesei klēpī.

Visapkārt maigi dūdoja nez no kurienes uzradušies baloži.

Meitenes roka sāka glāstīt direktora matus.

- No kurienes te baloži? - vaicāja Ferdinands.

- Atlidojuši, - sacīja Inese. - Vai tev patīk baloži?

- Kādreiz nepatika, - atzinās Ferdinands. - Viņi drausmīgi noķēza palodzes.

- Ne tikai palodzes. Arī jumtus un ielas. Bet kaut kur taču tiem ir jāķēzās.
 - Jā, - Ferdinands piekrita. - Katram kaut kur ir jāķēzās. Ķēzīšanās ir būtiski svarīgs vielmaiņas posms. Bez ķēzīšanās nebūtu iespējama dzīvība uz Zemes. Cilvēki šim nolūkam ir ierīkojuši tualetes, bet pie baložiem tā nav pieņemts.

- Vai tu mīli mani?

- Nē, - brīdi padomājis, atzinās Ferdinands. - Tomēr nemīlu.

- Bet aizvakar teici, ka mīli.

- Es pārdomāju, - sacīja Ferdinands. - Un sapratu, ka es nevienu nemīlu. Man nepatīk jūtas, ko sauc par mīlestību. Mīlestība ir kaut kas ļoti muļķīgs. Cilvēks, kas atļaujas mīlēt, kļūst par idiotu. Tādu katrs, kam nav slinkums, izmanto.

- Bet kāpēc tad tu esi te – pie manis?

- Tāpēc, ka atnācu.

- Bet kāpēc tu atnāci?

- Tāpēc, ka mans instinkts atsaucas tavas miesas raidītajiem signāliem. Man patīk tavš ķermenis. Patīk tavas krūtis, kājas, viduklis. Arī nepieklājīgās vietas. Tāpat mute, ausis, acis un pat muļķīgā sejas izteiksme. Ar vienu vārdu sakot, mani pievelk tavi relišeri.

- Bet dvēsele?

- Vai tu domā, ka tev ir dvēsele?

- Protams. Katram cilvēkam ir dvēsele. Arī man.

- Pieņemsim. Es to sauktu par personību. Ja runājam par tavu personību, tad tā ir pietiekoši perversa, lai neliktu man riebumā noskurināties. Ciest nevaru normālas un veselīgas personības. Tu, paldies Dievam, esi absolūti nenormāla. Lai arī Dieva nav.

- Un tu pats?

- Es pats esmu.

- Bet vai tu esi normāls?

- Vai kāds ir apgalvojis, ka es esmu normāls?

- Nē. Bet neviens arī nav apgalvojis, ka tu būtu nenormāls.

- Tāpēc, ka visi baidās. Bet es pats taču to zinu.”

Baloži lidinājās ap viņiem un maigi dūdoja.

- Vai tu pārdzīvo to? - vaicāja Inese.

- To, ka visi baidās, vai to, ka es pats to zinu?

- To, ka esi nenormāls.

- Nē. Es pieņemu to kā objektīvu likumsakarību un vienā mierā virzos pretī savai nāvei, jo citas izejas man nav. Ja nu vienīgi – paātrināt šo procesu ar pašnāvības palīdzību. Bet kāpēc lai es nodarbotos ar pašnāvību, ja spēju vēl nodarboties arī ar kaut ko citu? - vaicāja Ferdinands un pavēra Ineses kreklus. Pareizāk sakot – savu kreklus, ko meitene bija neglītā kārtā piesavinājusies. Zem tā atklājās viņas brīnišķīgās krūtis.

- Ar ko tu spēj nodarboties? - Inese čukstus vaicāja un pievēra acis.

- Kaut vai ar skolas vadīšanu. Skolu es iemīlēju jau no mazotnes. Man patika kārtīgās solu rindas, kas cita blakus citai aizstiepās klases dziļumā. Patika melnās un brūnās tāfeles, glītie, baltie krītiņi, plašie gaiteni, augšup vedošās kāpnes un skolnieku kolonnas, kad, sastājušies pa pāriem, mēs skolotāju vadībā devāmies uz sporta laukumu vai ēdamzāli. Tāpat man ļoti patika burtnīcas ar to kārtīgajām līnijām vai vienādajām rūtiņām, kurās tik labi iegūla manis rakstītie glītie burti un cipari. Bet mani ļoti sarūgtināja nevīžas un dauzoņas, kuru greizie rok raksti nespēja iekļauties burtnīcu takās un šūniņās, kas, skriedami un grūstīdamies, ārdīja skolnieku taisnās kolonnas, tāpēc es nolēmu, ka kļūšu par skolas direktoru, kad izaugšu liels, un manā skolā nebūs ne nevīžu, ne dauzoņu.

- Tie visi bija jaunības sapņi... - Inese skumji nopūtās.

- Jā, - piekrita Ferdinands. - Bet tāpēc tie nav mazāk skaisti. Un es ne mirkli nenožēloju, ka esmu kļuvis par skolas direktoru. Tiesa – manā skolā mācās gan dauzoņas, gan nevīžas.

- Bet tādu te ir ļoti maz.

- Salīdzinājumā ar citām skolām – protams,” Ferdinands nopūtās un uzlika savu labo plaukstu uz Ineses kreisās krūts.

Ieskanējās mūzika.

- Kas tas ir? - vaicāja pārsteigtā meitene.

- Manuprāt tas ir Mocarts, - sacīja Ferdinands. - Rekviēms.

Ferdinands noņēma roku no Ineses krūts.

Mūzika apklusā.

Ferdinands atkal uzlika labo plaukstu uz meitenes kreisās krūts.

Ieskanējās tā pati mūzika.

- Vai tiešām tas ir Mocarts? - vaicāja aizgrābtā Inese.

- Patiešām, - apliecināja Ferdinands.

Brīdi viņi abi divi tā sēdēja un klausījās.

- Kas notiks, ja tu uzliksi savu kreiso roku uz manas labās krūts? - Inese nočukstēja.

Ferdinands noņēma savu labo plaukstu no Ineses kreisās krūts un uzlika kreiso plaukstu uz labās krūts.

Atskanēja Bēthovena “Devītās simfonijas” fināls.

- Bet tagad uzliec abas rokas man uz krūtīm! - čukstēja Inese.

Ferdinands tā arī izdarīja.

Ieskanējās Sibēliuss.

- Kas tas ir? - vaicāja Inese.
- Skumju valsis, - sacīja Ferdinands.
- Tu lieliski orientējies mūzikā. Noskūpsti mani, - palūdza Inese.

Ferdinands noskūpstīja meiteni uz lūpām.

- Tās ir saldas kā divas sarkanas apelsīna šķēlītes, - viņš sacīja, - un karstas kā Andalūzijas saule.
- Es nekad tur neesmu bijusi, - atzinās Inese.
- Vai Andalūzijā? - pārvaicāja Ferdinands.
- Jā.
- Par to neuztraucies, - Ferdinands mierināja. - Tur tu vienalga nekad nenokļūsi. Vai Maskavā tu esi bijusi?
- Kurš gan nav bijis Maskavā! - iesaucās Inese.

Un viņai bija taisnība. Visa pasaule mīlēja šo pilsētu.

Tad Ferdinands paraudzījās Ineses acīs un redzēja, ka tās kaislē ir tik ļoti satumsušas, ka izskatās pilnīgi melnas – jā, melnas kā verdošs piķis, kurā ik pa brīdim uzsprakšķ un nodziest zeltainas dzirksteles. Tā patiešām vairs nebija Inese Jansone ar šai personai raksturīgo pamuļķīgo sejas izteiksmi, bet gan pašas kaisles kvintesence.

“Pēc šī sakara es miršu,” sacīja sev Ferdinands Lušs. “Varbūt pat tā laikā. Nudien miršu.”

Un kārtējo reizi iesaistījās nosodāmās dzimumattiecībās ar savas skolas audzēkni.

“Amorāla rīcība tikai tad ir amorāla, ja tā nonāk atklātībā,” direktos nodomāja. “Citādi tā ir prieks un svētlaime.”

- Tu esi ļoti izturīgs, - pēc kāda laika sacīja Inese. - Zēni parasti nenoturas jau pašā sākumā. Man tad ir lieli smieklī. Viņi iekāro mani, sagatavojas uz nezin ko, bet pat minūti nenoturas.
- Kādi zēni? - vaicāja Ferdinands.
- Pašu zēni. Mūsējie. Tavas skolas audzēkņi.
- Tātad tu te esi iekārtojusi tādu kā mauku māju?
- Jā, - Inese nočukstēja.
- Un cik tad tu pelni?

- Sākumā es nepelnīju neko. Tikai paturēju par piemiņu kreklus. Man pašai bija interesanti. Bet, kad viņi bariem sāka mākties virsū, es pieprasīju, lai maksā. Ne tāpēc, ka būtu gribējusi ar to pelnīt, bet tāpēc, ka viņu bija pārāk daudz. Vispirms es ņēmu pa rublim, bet tas neko nedeķa. Tad pārgāju uz trim, pieciem, desmit, divdesmit pieciem, tad – uz piecdesmit. Tagad es prasu simtu par reizi. Tas liekas neticami, bet ir tādi, kas sadabū šos simt rubļus un ir ar mieru par mani tos maksāt. Vismaz reizi nedēļā kāds īpatnis gadās. Un tad es smejos, kad saņemu simt rubļus par divdesmit sekundēm.

Ferdinands sajuta greizsirdību.

Viņš gribēja būt Inesei pirmais un vienīgais.

Tāpat kā bija skolotājai Balodei.

Un viņš nevilšus pameta skatienu uz putniem, kuri dūdodami lidinājās ap viņiem.

“Tie ir skolotājas Balodes maiguma un uzticības iemiesojums,” nodomāja Ferdinands.

Inese lēni kustināja gurnus.

- Vai tu bieži taisi abortus? - Ferdinands painteresējās.

- Nekad. Es acīmredzot esmu neauglīga.

“Skolotāja Balode gan nav neauglīga,” nodomāja Ferdinands. Viņš piepeši saprata, ka izjūt pretīgumu pret bērniem. Visvairāk – pret savējiem. Par laimi, viņam to vēl nebija. Pagaidām. Bet nu jau viņš ir atļāvis skolotājai Balodei dzemdēt. Ferdinands sajuta riebumu pret skolotāju Balodi un mīlestības uzplūdus pret Inesi.

Meitene kaisli viņam atsaucās.

Baloži aizspurdza uz visām pusēm un, pakškos noslēpušies, bailīgi viņus vēroja.

Sofa krakšķēdama šūpojās, līdz salūza.

Viņi to tā īsti pat nepamanīja.

Ferdinandam likās, ka viņš ir laimīgs.

Neko, izņemot viens otru, nejudzami, viņi izmantoja saviem mīlas priekiem bezmaz vai visu bēniņtelpu.

Pēc tam abi turpat uz grīdas apskāvušies aizmiga.

- Man liekas – es tagad varētu kļūt par ļoti tikumīgu meiteni un labi mācīties, - sacīja Inese, redzēdama, ka Ferdinands atver acis.

- Cik ilgi es gulēju? - viņš apvaicājās.
- Nezinu. Es arī tikai nesen pamodos.
- Varbūt, ka ir pagājušas vairākas dienas?
- Varbūt.
- Tu izskaties drausmīgi.
- Tu arī.

Viņu kailajos ķermeņos no vienas vietas bija sadūrušies izdedži. Ineses miesu klāja Ferdinanda zobu atstātās pēdas, meitenes zobiņi bija izrotājuši Ferdinandu. Abiem ap mutēm brūnēja sarecējušas asinis, bet Inesei turklāt vēl bija pamatīgs zilums zem labās acs.

- Mīlais... - maigi sacīja Inese, lasīdama no Ferdinanda ādas izdedžus.
- Mīļā, - piekrita Ferdinands un darīja tāpat Inesei.
- Kaut kur ir jādabū jods, - sacīja Inese. - Citādi var gadīties asins saindēšanās.
- Es nenēsāju jodu kabatā, - atzinās Ferdinands.
- Pagaidi, es mēģināšu dabūt.

Inese veikli saģērbās un atstāja Ferdinandu vienu.
Noskrapstēja atslēga.

Ferdinands jutās vārgs un izsalcis.

Pēc pusstundas atslēga noskrapstēja vēlreiz.

“Es ceru, ka tas nav Strazdiņš,” nodomāja Ferdinands.

Tas nebija Strazdiņš.

Ienāca Inese ar divām joda pudelītēm un sāka viņu apziest. Kodīgais šķidrums Ferdinandu spirdzināja.

- Kad māsiņa mani ieraudzīja, bez vārda runas iedeva prasīto, - sacīja Inese. - Es viņai paskaidroju, ka nogāzos pa trepēm. Mēs nemaz neesam tik ilgi gulējuši – ir nākamās dienas pusdienlaiks. Visa skola pretīgi smird pēc atšķaidītas kāpostu zupas.

- Pusdienlaiks, - atkārtoja Ferdinands. - Tas nozīmē, ka visi kā traki jau vairākas stundas cenšas ielauzties manā kabinetā.

- Nē, - Inese papurināja galvu. - Direktors kopš vakardienas esot ieslēdzies savā kabinetā un strādājis. Nevienš tagad nedrīkstot viņu traucēt. Direktors – tas esi tu, mans mīļotais! - sacīja Inese un noskūpstīja pirms apjodošanas kārtējo brūci.

- Kas tev teica, ka es strādāju?

- Visa skola par to vien runā. Tu gatavojot kaut kādu atskaiti ministrijai. No tās esot atkarīgs skolas turpmākais liktenis.

Inese bija beigusi, tāpēc izģērbās, un Ferdinands ķērās pie viņas. Šī nodarbošanās un joda sīvums abus atkal uzbudināja, un noziedzīgie mīlnieki vēlreiz vienojās morāli un sociāli nosodāmā dzimumaktā, kurš šoreiz gan bija neparasti rāms un maigs.

To pavadīja klusa baložu dūdošana.

Tikai naktī Ferdinands uzdrošinājās atstāt bēniņus, lai apmeklētu savu kabinetu. Inese bija aizmigusi uz sofas paliekām. Viņš klusītēm piecēlās, saģērbās un izgāja no bēniņiem, rūpīgi aizslēgdams aiz sevis durvis.

“Katrai laimei ir savas robežas,” prātoja Ferdinands, līgodamies lejup pa trepēm. “Mana laime acīmredzot robežu nepazīst.”

Ienācis kabinetā, viņš juta, ka trūkst gaisa, tāpēc atvēra logu.
Kaut kas no augšas aizšalca viņam garām un mīksti atsitās pret asfaltu.
Ferdinands palūkojās lejup.

Ielas vidū nekustēdamies gulēja Ineses kailais ķermenis.

“Varbūt, ka tā ir pat labāk,” nodomāja Ferdinands un aizvēra logu.

3. DAĻA IZPIRKUMS

15. NODAĻA KURGĀNS

No rīta viņu pamodināja zīmīgi klauvējieni pie kabineta durvīm.

“Valša ritms,” nodomāja Ferdinands. “Viens – div, trīs, viens – div, trīs, viens – div, trīs...”

- Kas tur ir? - viņš uzsauca.
- Piedodiet, ka jūs traucēju, direktor, - atskanēja skolotājas Saktiņas balss, - bet mācību daļas vadītāja lūdza, lai es šādi pieklaudevējot.
- Kas noticis? - Ferdinands atvēra durvis.
- Liela nelaime! Viena no mūsu skolas audzēknēm kaila nolēkusi no skolas jumta un nositusies. Viņu sauc Inese Jansone.
- Kaila, jūs sakāt? - Ferdinands sarauca uzacis.
- Mēs, protams, viņu nekavējoties apģērbām, - steigšus taisnojās skolotāja Saktiņa. - Tas bija pirmais, ko mēs izdarījām. Pēc tam izsaucām miliciju. Kad milicija konstatēja, ka nelaimīgā ir beigta, mēs piezvanījām ātrajai palīdzībai. Mēs baidījāmies jūs traucēt, jo zinājām, ka jūs strādājat. Vai mēs pareizi rīkojāmies? Bet

tagad ir sanākusi pedagoģiskā padome jautājumā par bērēm, un kolektīvs domā, ka arī jūs varbūt gribētu piedalīties.

- Jā, es nāku, - sacīja Ferdinands.
- Sakarā ar notikuma ārkārtējo raksturu, mēs nolēmām sapulcēties sarkanajā stūrītī, - steigšus piemetināja skolotāja Saktiņa.

Ferdinands piegāja pie spoguļa, nepazina sevi un sekoja Saktiņai.

Pedagoģiskā padome nolēma, ka meiteni vajadzētu apglabāt jau rīt, kamēr vēl nav izplatījušās dažādas baumas. Milicijas slēdziens par pašnāvību bija, tāpat ārstu slēdziens par to, ka Inese Jansone citādi ir praktiski vesela, tikai ar akūtām novirzēm psihē. Izrādījās, ka meitene pašnāvības brīdī ir turējusi rokās direktoram Ferdinandam Lušam nozagtu kreklu. Līķa pirkstus nav bijis iespējams atlauzt, tāpēc kreklu diemžēl nācies sabojāt, ar šķērēm glīti apgriežot ap Ineses Jansones sažņaugtajām plaukstām.

- Kādās drēbēs jūs gatavojaties viņu apbedīt? - vaicāja Ferdinands.
- Mēs viņai uzvilkām viņas pašas drēbes, - steidzīgi skaidroja Saktiņa. - Tās mēs atradām bēniņos. Viņa tur bija salauzusi dīvānu!
- Kleptomānija un vandālisms, - noburkšķēja skolotājs Rītiņš.
- Viņai vajadzētu baltu kleitu, - sacīja direktors.
- Protams, - piekrita matemātikas skolotāja Rubene. - Viņa taču ir nevainīgs bērns!
- Bez šaubām! - priekšlikumu atbalstīja arī jaunāko klašu dziedāšanas skolotāja Priedīte. - Turklāt balta krāsa novērsīs liekas aizdomas!
- Mums kaut kur mētājas Sniegbaltītes kleita, - domīgi norūca Strazdiņš. - Līdz Jaunajam gadam vēl tālu – pagūsim vietā uzšūt citu. Te tomēr steidzamāks gadījums.
- Mēs kādreiz iestudējām “Sniegbaltīti un septiņus rūķīšus”, - atcerējās latviešu valodas skolotāja Gulbe. - Tas bija tūlīt pēc kara. Kad jūs par to kleitu ieminējāties, es atcerējos. Toreiz Sniegbaltīti spēlēja viena no manām labākajām audzēknēm. Tagad viņa ir zinātniskā komunisma pasniedzēja universitātē. Docente. Tai Sniegbaltītei tērps bija gaiši zils, tas nederēs, bet es atceros, ka viņai toreiz bija balts zārciņš.
- Balts zārciņš. Tas nav slikti, - nedroši ieminējās skolotāja Balode un paskatījās uz Ferdinandu.
- “Šausmas,” viņa nodomāja, “cik ļoti direktors pārdzīvo.”
- To zārciņu es pameklēšu, - Strazdiņš pamāja ar galvu. - Ja tas atradīsies, tad varēsim uzskatīt, ka pamatproblēmas ir atrisinātas.

Zārciņš atradās.

To iztapsēja ar baltu samtu, malas apsita ar mežģīnēm – te Rītiņam atkal radās iespēja padarboties ar āmuru un naglām – un Sniegbaltītes kleitā ietērpto Inesi ievietoja tur iekšā. Galvā viņai uzlika baltām pērlītēm rotātu diadēmu no tās pašas

izrādes, no kuras bija zārciņš. Skolotāja Balode atvēlēja savas baltās vidusskolas izlaiduma kurpes – tās gan izrādījās divus numurus par lielu un krita nost, bet Inesei jau nekur vairs nenāksies staigāt, tāpēc tās tikai viegli pietina ar marles saiti meitenei pie pēdām. Arī Sniegbaltītes kleita bija viņas augumam krietni par lielu, jo Sniegbaltīti līdz šim Jaungada sarīkojumos atveidoja viena no fizikultūras skolotājām – Krūzīte – republikas čempione lodes grūšanā telpās.

Šā vai tā, bet Inese bija ietērpta visa baltā, un likās, ka viņas bērū norisi nekas vairs nespēj aizkavēt.

Tomēr izrādījās, ka autoparks nevar bēres nodrošināt ar transportu. Tai pat dienā tika atklāta sesku medišanas sezona, un daudz bija tādu, kuri vēlējās vismaz pa vienam seskam iznīcināt. Bēres ieteica atlikt līdz sesku medišanas sezonas beigām.

Vēlreiz sanāca pedagoģiskā padome un izlēma, ka līdz sesku medišanas sezonas beigām Inesīte tomēr nevar gaidīt, nāksies zārku tāpat vien aiznest no skolas līdz kapiem – fizikas skolotāja Rotaļniece izrēķināja, ka vairāk par sešām stundām tas nevarētu prasīt.

- Noorganizēsim divpadsmit nesēju maiņas, lai ik pēc kvartāla tās mainās, - sacīja Strazdiņš. - Gan jau aizstiepsim.

Ferdinands pieteicās pirmajā nesēju maiņā.

Visi apbrīnas pilnām acīm pavērās direktorā.

Skolotāja Balode sāka aplaudēt.

Pārējie viņai pievienojās.

Pienāca laiks nest zārku.

Ferdinands nesēju pirmās maiņas sastāvā nostājās galvgalī. Tik tuvu viņam tagad atradās kvēli skūpstītā mute, bet nu tā bija kļuvusi mēma un auksta.

- So – ļo – smarš! - iekliedzās civilās aizsardzības skolotājs Jerofējevs, un gājiens sakustējās.

“Kāpēc mēs laikus neprotam novērtēt tās bagātības, ko skopā dzīve mums reizēm izsniedz?” domāja Ferdinands.

Atbildes nebija.

Pēc kvartāla viņus nomainīja otrā nesēju maiņa.

Vēl pēc kvartāla otro nesēju maiņu nomainīja trešā.

“Savādi,” prātoja Ferdinands, vērodams puisēļus, kas gāja aiz zārka, “lielākā daļa no viņiem taču arī ar Inesi ir gulējuši, tāpat skūpstījuši viņas lūpas, glāstījuši krūtis. Viņiem vajadzētu būt tām pašām izjūtām kā man. Pateicoties Inesei, es tagad labāk saprotu viņus.”

Kad trešdaļa ceļa bija noieta, pie nešanas atkal stājās pirmā maiņa.
Šoreiz Ferdinands trāpījās kājgalī.

Kad otrā maiņa pēc kvartāla nāca pirmās vietā, tad nejauši sagādījās tā, ka visi pirmās maiņas nesēji, izņemot Ferdinandu, reizē atlaida zārku, bet nomainītāji nepaguva palikt apakšā savus plecus.

Un tad notika TAS, ko neviens no klātesošajiem neaizmirsā līdz mūža beigām, bet tie, kuri paši savām acīm nebija TO skatījuši, bieži pārrunāja šo notikumu, atstāstīdami no mutes mutē un apvīdami ar visdažādākajām fantāzijām.

Un TAS notika TĀ: Ferdinands, sērīgās pārdomās gremdēdamies un neko sev apkārt nemanīdams, aizgāja mierīgi tālāk, viens pats nesdams iemīļotās balto zārciņu, kas apbrīnojamā un neizprotamā veidā taisni un stabili turējās viņam uz pleca.

No pārsteiguma bērū gājiens apstājās.

Kad pavadītāji atguvās, Ferdinands ar zārku jau bija pagasis viņu skatieniem.

Pūlis metās skriet.

Pa priekšu visiem drāzās mācību daļas vadītāja biedrene Balode ar astoņām baltām kallām rokās, viņai sekoja apjukušās nesēju maiņas numerācijas kārtībā, tālāk – direktora vietnieks Strazdiņš, kurš uzmundrināja auļojošo avangardu.

Kaut kur pa vidu skanēja skolotāja Rītiņa kurpju melodiskā klaukstēšana, bet skrējiena astē, tusnīdams un piesaukdams māti, rikšoja civilās aizsardzības skolotājs Jerofējevs.

Māte nerādījās, tāpēc viņš atpalika arvien vairāk un vairāk.

Kad skrējiens nonāca kapsētā, direktors jau bija ielaidis zārku svaigi izraktajā bedrē un pašlaik meta tam virsū trešo smilšu sauju.

Pārējie steidza sekot viņa piemēram.

Diemžēl smilšu visiem gribētājiem nepietika, tāpēc tās sāka grābt no apkārtējām kopiņām, līdz divsimt metru rādiusā visas kapavietas bija noraktas līdz ar zemi un pat vēl dziļāk – šur tur parādījās senāk apbedīto kauli, toties virs Ineses Jansones tika uzbērts iespaidīgu izmēru kurgāns.

Tā pakājē pavadītāji nolika ziedus, katrs, kurš gribēja, pateica dažus skopus atvadu vārdus, pēc tam sāka skanēt ragu mūzika, un visi kopīgi nodziedāja skolas himnu: “Jel iededz, dzimtā skola, mums krūtīs optimismu...”

Bija jau stipri vēls, kad visi aizkustināti beidzot izklīda.

16. NODAĻA MĀTE

Dažas dienas pēc bērēm uz skolu atnāca kāda iepriekš nekad neredzēta sieviete un žēlojās, ka viņas meita jau gandrīz nedēļu nenākot mājās no skolas.

- Es saprotu, ka jums ir ļoti piesātināta programma un ka mācības tāpēc bieži vien turpinās arī naktīs, - viņa teica, - bet vismaz reizi nedēļā es savu bērnu tomēr gribētu apskatīt, tāpēc nolēmu atnākt pati.

Sācumā visi domāja, ka sieviete sajaukusi skolas, un mēģināja noskaidrot, kur tad īsti viņas meita mācās, līdz beidzot izrādījās, ka nepazīstamā patiesībā ir Ineses Jansones māte, kurai kāds nezina kāpēc par meitas nāvi tā arī neko nebija paziņojis.

Stāvoklis likās kutelīgs.

Sievieti palūdza uzgaidīt un steidzīgi sasauca ārkārtas pedagogiskās padomes sēdi.

Uz to ieradās trīs locekļi – mācību daļas vadītāja skolotāja Balode, direktora vietnieks saimnieciskajā darbā Strazdiņš un kā pēdējais – skolotājs Rītiņš.

Viņam tad arī uzticēja godpilno pienākumu pastāstīt Ineses Jansones mātei par meitas nāvi.

No skolotāja Rītiņa nabaga sieviete tomēr neko nesaprata, tāpēc Strazdiņš mēģināja atkārtot to pašu, tikai nedaudz sakarīgāk.

Ineses mātei radās neskaidras aizdomas.

Lai viņu pilnīgi pārliecinātu, ka notikušais nav ļauns murgs, bet visbaltākā patiesība, skolotāja Balode lika lietā visu savu sievietes taktu un iejūtību, kas vainagojās ar uzskatāmiem panākumiem, jo Ineses māte, beidzot visu daudz maz sapratusi, izplūda asarās.

Tā kā skolā viņai vairs nebija, ko meklēt, Ineses māte nolēma doties uz kapsētu, lai mirkli netraucēta pasēdētu pie meitas kapa.

Tai brīdī garām gāja skolotāja Saktiņa un laipni piekrita pēc atmiņas uzzīmēt kapsētas plānu, līdz ar Inesītes kopiņas izvietojumu tajā.

- Jūs to jau pa gabalu ieraudzīsiet! - drošināja Strazdiņš. - Tāds liels kalns pašā kapsētas vidū!

Un Ineses māte, pateicībā klanīdamās, aizgāja.

Pie kurgāna viņa sastapa kādu sērojošu vīrieti atpogātā putekļu mētelī, kam starp žaketes atlokiem mirdzēja asinssarkana krekla krūteža. Vīrietis likās tāds kā kaut kur redzēts, tāpēc Ineses māte brīdi stāvēja, rūpīgi viņu pētīdama.

- Izviņķe, - viņa pēc brīža bikli ierunājās, - vi slučaino ņe oķec Inesočki?

- Nē, - vīrietis papurināja galvu, - es esmu viņas skolas direktors. Varat ar mani droši runāt arī latviski. Es saprotu.

Uzzinājis, ka sieviete ir Ineses māte, Ferdinands piedāvājās pavadīt viņu uz mājām.

- Es gan biju domājusi kādu britiņu pasēdēt pie Inesītes... - sieviete saminstinājās.

- Inesītes vairs nav, - skumji nopūtās Ferdinands. - Jūs varat pasēdēt tikai pie šī kalna. Tiesa, tas gan nav ne tuvu tik augsts kā Gaiziņš. Es jau arī ierados ar domu, ka nāku pie Inesītes. Bet nekādu asociāciju. Tiesa, šim kurgānam varbūt ir zināma līdzība ar vienu no Inesītes krūtīm, bet tas tomēr ir pārāk liels, lai spētu raisīt konkrētas emocijas.

- Nu, ja jūs tā sakāt, - Ineses māte apdomājās. - Galu galā es taču varēšu nākt šurp vai katru dienu līdz pat sava mūža beigām. Bet pāieties blakus direktoram... šī varbūt ir mana vienīgā iespēja.

Kad abi nonāca pie mājas, kurā kādreiz bija dzīvojusi arī Inese, Ferdinands tika laipni aicināts iekšā.

Viņš neatteicās.

Dzīvoklī bija divas nelielas istabiņas.

- Inesītes tēvs bija kosmonauts, - māte stāstīja, izrādīdama ciemiņam pirmo istabiņu. - Viņš caurbraucot apmeklēja mūsu pilsētu.

- Vai tiešām...

- Jā, jā – tas pats, tas pats! - Ineses māte māja ar galvu. - Viņš brauca te garām cekas mašīnā un pa atvērto guļamistabas logu nejauši ieraudzīja, kā es te kaila sēžu pie spoguļa un ķemmēju matus. Man toreiz bija divdesmit četri gadi. Inesītes tēvs tūlīt pat iemīlējās manī un nekavējoties lika apturēt automašīnu. Toreiz neviens, protams, nenojauta, ka viņš pēc deviņiem mēnešiem kļūs par Inesītes tēvu. Vēl šodien atceros bremžu kaukšanu, kad automašīna strauji apstājās. Tāpēc arī Inesītei tāds nelatvisks tēvvārds. Nāciet tālāk! - viņa aicināja uz otru istabiņu. - Šeit dzīvoja Inesīte. Tagad te būs viņas istaba – muzejs.

Ferdinands satrūkās, jo telpas sienas bija no vienas vietas nokarinātas ar dažādu izmēru un novalkātības pakāpes vīriešu krekliem.

- Tā jums ir laba tradīcija, - sacīja Ineses māte, - apbalvot izcilākās skolnieces ar vīriešu krekliem. Inesīte man stāstīja, par ko kurš viņai piešķirts, bet es jau vairs tik sīki neatceros. Varbūt jūs varētu man palīdzēt piestiprināt attiecīgus uzrakstus? Par ko, piemēram, tika piešķirts šis? - viņa norādīja uz Rītiņa kreklu.

- Par priekšzīmīgu uzvedību, - paskaidroja Ferdinands.

- Nu ja – viņa man bija laba meitene, - piekrita Ineses māte un apraudājās. - Vai nevēlaties kafiju?

- Nē, paldies, - Ferdinands pieklājīgi atteicās.

- Viņas tēvs arī bija brīnišķīgs cilvēks, - turpināja Ineses māte. - Gudrs, iejūtīgs. Žēl tikai, ka es neredzēju, kāds viņš izskatās. Toreiz bija ļoti tumšs. Vēl kā šodien atceros: trakoja negaiss un plaiksnījās zibens. Jā, Inesīte tika ieņemta pērkona naktī – tāpēc arī viņai tāds liktenis – traģisks.

Šķiroties Ineses māte uzdāvināja Ferdinandam savas meitas fotogrāfiju.

- Tas jums par piemiņu, - viņa teica.

Ferdinands ieskatījās pulkstenī un nolēma, ka uz skolu šodien vairs neies.

17. NODAĻA LIDOJUMS

Pārnācis mājās, viņš lēni atslīga krēslā pie rakstāmgalda un nolika sev priekšā dāvāto fotogrāfiju – tajā Inese bija redzama kā maza, gadus piecus veca meitenīte īsā, dzeltenā kleitiņā, divās tievās bizītēs sapītiem matiņiem.

Brīdi padomājis, Ferdinands sameklēja suvenīru skapī piemērotu svecīti un aizdedzināja to Ineses fotogrāfijas priekšā. Neizsakāmas sāpes plosīja viņa sirdi.

Satumsa.

Bet Ferdinands to nemanīja. Viņš redzēja tikai mazo meitenīti fotogrāfijā.

“Viņa izskatās gandrīz tāda pati kā piecpadsmit gadu vecumā,” direktors prātoja. “Tā pati muļķīgā sejas izteiksme, tas pats pavedinošais smaidiņš. Tikai krūšu, protams, vēl nav. Tās sāks veidoties vēlāk.”

Satumsa arvien vairāk un vairāk.

- Piedod man, Inese! - Ferdinands nočukstēja. - Es pats nezinu, par ko, bet piedod. Piedod man, ka nepamanīju tevi jau piecu gadu vecumā un nepasargāju no turpmākās pagrimšanas. Piedod, ka nebildināju tevi piecpadsmit gadu vecumā – tūlīt pēc mūsu pirmās tuvības reizes. Piedod, ka tik maz siltu vārdu tiku tev teicis mūsu īsās, slepenās un traģiskās mīlas periodā. Piedod visu, ko tik tu varētu piedot. Jo es tevi mīlu, Inese. Es tevi vēl arvien izmisīgi mīlu! - un asaras pakšķēdamas krita Ferdinanda priekšā uz rakstāmgalda ar organisko stiklu pārklātās virsmas.

Pēkšņi direktoram šķita, ka viņu kāds slepus novēro.

Ferdinands atskatījās.

Viņam aiz muguras stāvēja Inese.

Meitenes acis arī bija asaru pilnas.

- Piedod arī tu man, Ferdinand, - viņa sacīja aizlūstošā balsī. - Piedod, ka nepratu šķīsta sagaidīt tevi. Piedod, ka no divpadsmit gadu vecuma gandrīz vai ik starpbrīdi gāju augšā uz bēniņiem gulēt ar saviem skolasbiedriem. Tad es vēl nezināju, kas ir mīlestība. Kopš satiku tevi, es to regulāri rūgti nožēloju. Un piedod, ka priekšlaikus aizgāju no dzīves, Ferdinand. Tai brīdī, kad es pamodusies neieraudzīju tevi sev blakus un, pēkšņa impulsa dzīta, metos lejup no skolas jumta, es nepadomāju par tavām ciešanām, par tām ciešanām, ko es sagādāšu savai nabaga mātei. Tāpat kā es nepadomāju par skolas godu... par tās skolas godu, kurā es taču mācījos jau kopš pirmās klasītes un kuras bēniņos es gandrīz vai ik starpbrīdi gulēju ar saviem skolasbiedriem. Man vajadzēja par to padomāt, Ferdinand. Man vajadzēja. Bet es nepadomāju.

Inese stāvēja, plati ieplestām acīm, un asaras straumēm gāzās viņai pār vaigiem.

Ferdinandam meitenes sejas izteiksme nemaz vairs nelikās muļķīga.

“Viņa izskatās daudz cietusi un pat tāda kā apgarota,” nodomāja direktors. Un pabrīnījās, ka nejūt baiļu mirušās klātbūtnē.

- Vai tu nedusmojies, ka es pie tevis atnācu? - vaicāja Inese.

- Nē. Es esmu laimīgs. Bezgala laimīgs. Tu pat iedomāties nevari, cik grūti man bija bez tevis.

- Piedod man, Ferdinand! - Inese atkal izplūda nevaldāmās asarās un pastiepa rokas pret viņu.

Ferdinands nodrebēja un piecēlās.

Nepārvarams spēks viņu vilka pie Ineses rēga.

Lēni – soli pa solim – viņi virzījās viens otram pretī, līdz satikās un kaisli apskāvās istabas vidū.

- Tu taču esi pavisam silta, - nočukstēja Ferdinands. - Silta un sataustāma.

- Jā, - atčukstēja Inese. - Arī es pati par to brīnos.

“Vai tas būtu ārprāts ar nekrofilu ievirzi?” prātoja Ferdinands, bet nekādu fizisku tieksmju mošanos nejuta – tikai šķīstu, visaptverošu mīlu pret šo meiteni. Nē, tā nebija platoniska mīlestība – tā bija jutekliska un silta, tikai bez jebkādam tieksmēm pēc dzimumakta.

- Vai tu vēlētos tagad ar mani gulēt? - viņš vaicāja.

- Nē, - meitene papurināja galvu. - Tieši šādi man ir ļoti labi. Es varētu mūžīgi tā stāvēt – ar tevi apkampusies.

- Tad stāvēsim, - sacīja Ferdinands un laimē iesmējās.

- Stāvēsim, - sacīja Inese un arī laimīgi iesmējās.

Ferdinands pirmoreiz dzirdēja viņas smieklus. Tie bija brīnišķīgi – it kā pavasara lietišķu sudraba kanniņu.

Tā viņi apkampušies stāvēja un smējās līdz pat rītam.

Un nebija laimīgāku cilvēku ne šai saulē, ne viņā par tiem abiem.

- Pusastoņi, - beidzot ar nopūtu sacīja Ferdinands.
 - Pusastoņi, - viņam skumji piebalsoja Inese.
 - Man ir jāiet uz skolu. Pienākums sauc.
 - Ej, - Inese atraisīja skavas.
 - Bet es vakarā atgriezīšos, - apsolīja Ferdinands. - Gaidi!
 - Es gaidīšu, - nočukstēja Inese. - Es tevi gaidīšu, cik ilgi vien vajadzēs, jo man tagad it nekur nav jāsteidzas. Uz mirušajiem pienākumi neattiecas.

Kā sapnī Ferdinands aizslīdēja līdz skolai.

Brīdi pasēdējis kabinetā, viņš piecēlās un izgāja gaitenī.

Neredzams spēks direktoru nepārvarami vilka uz trepēm.

Viņš pakļāvās.

Kājas pašas nesa Ferdinandu augšup, līdz viņš atdūrās pret bēniņu durvīm.

Direktors atslēdza tās un iegāja krēslainajā telpā.

Salauztā sofa vēl arvien mētājās zem bēniņu loga.

Ferdinands atstutēja to kā kāpnes pret siju un izrāpās uz jumta.

No šejienes varēja redzēt ļoti tālu.

Rūpīgi ielūkojies, viņš saskatīja arī māju, kurā pats dzīvoja, redzēja sava dzīvokļa logus un pamanīja, ka viens no tiem atveras, izlaizdams trauslu, meitenīgu stāvu, kas, rokas izpletis, lido šurp.

- Inese! - Ferdinands iesaucās. - Inese! - un sāka skriet pa skārdoto jumtu meitenei pretī.

- Ferdinand! - Inese gaviļēja. - Ferdinand!

Jumts pēkšņi beidzās, zem viņa kājām atvērās tukšums, un direktors krita.

Viņš redzēja, kā lēni, bet nepielūdzami tuvojas asfalts. Redzēja automašīnas, kas, riepām kaudot, bremzē un, pagriezušās sānis, apstājas. Redzēja cilvēkus, kas skatījās uz augšu. Daži no tiem sastinga ar atplestām mutēm, citi kliegdami metās pie sienas.

Lidodams garām skolas logiem, viņš skaidri saskatīja skolnieku pārsteigtās un priecīgās sejas.

Līdz beidzot ietiecās asfaltā.

No skolas logiem atskanēja daudzbalsīgs, triumfējošs “urrā!”

Ķermenim saskaroties ar asfaltu, Ferdinands nejuta ne sāpju, ne baiļu. Arī apziņa nepagaisa, viņš – īstais Ferdinands Lušs – bija palicis neskarts. Viegls un atbrīvots viņš strauji uzlidoja virs savām iznīcīgajām miesām un augstu virs namu jumtiem sastapās ar tur planējošo Inesi.

- Mīlais! - sauca meitene, viņu apskaudama. - Mīlais! - un pār viņas vaigiem ritēja asaras.

- Neraudi, - sacīja Ferdinands, tās slaucīdams.

- Es neraudu, - Inese pasmaidīja caur asarām. - Tas ir no laimes. Tas ir no bezgalīgas laimes. Lidosim!

- Uz kurieni? - apvaicājās Ferdinands.

- Kurp acis rāda! Tagad mums visa pasaule vaļā!

- Un mūžība, - piebilda Ferdinands.

Drīz viņi piezemējās kādā saules pielietā, ziedošā pieneņu pļavā un gavilēdami rokkā aizdrāzās tai pāri.

Pa ceļam viņi nosvieda no sevis drēbes: Ferdinands – direktora uzvalku un koši sarkano kreklu, Inese – idiotisko Sniegbaltītes kostīmu un skolotājas Balodes izlaiduma kurpes, tad pārējos apģērba gabalus, un pieneņu kātiņi knakšķēdami lūza zem viņu kailajām pēdām.

18. NODAĻA UGUNSGRĒKS

Pedagoģiskās sēru padomes sēdi atklāja direktora vietnieks Strazdiņš.

- Biedri, - viņš nedroši teica, - mūsu mīļotais direktors Ferdinands Lušs ir miris, - un paskatījās apkārt, kā baiļodamies par šīs ziņas patiesumu.

Klātesošie neiebilda.

- Tā teikt, aizgājis viņsaulē, - Strazdiņš turpināja. - Tragiskā nelaime notika tieši tai brīdī, kad mūsu mīļotais direktors, pārliecinājies, ka visos viņa skolas stāvos no pat pagraba viss ir kārtībā, gribēja noskaidrot, vai tikpat teicamā stāvoklī atrodas arī jumts.

Klātesošie neiebilda.

- Diemžēl to noskaidrot viņam neizdevās.

Klātesošie neiebilda.

- Vien tik daudz, ka jumts ir slidens.

Klātesošie neiebilda.

- Lai gan nekas vēl nevēsta par ziemas tuvumu.

Klātesošie neiebilda.

Strazdiņš prātoja, ko vēl varētu pateikt, tāpēc klusēja.

Pārējie ar viņu solidarizējās.

Skolotājs Rītiņš grauza nagus, skolotāja Saktiņa viņu maigām acīm vēroja, bet skolotāja Balode izskatījās neparasti bāla. Visi citi klusēja tāpat vien.

- Ko darīt? - Strazdiņš beidzot pārtrauca klusumu. - Mūsu direktors ir gājis bojā, pildot dienesta pienākumus. Ceru, ka Izglītības ministrija to novērtēs un piešķirs viņam kādu goda nosaukumu pēc nāves. Bet arī mums vajadzētu kaut ko iesākt. Diemžēl direktors nekādus norādījumus mums nav atstājis. Es zvanīju dažādiem atbildīgiem biedriem. Nevienš ne pret ko neiebilst. Varbūt mums mēģināt tagad atbilstoši laika garam demokrātiskā veidā ievēlēt citu direktoru? Tā teikt, no vairākiem pretendentiem.

Visi turpināja klusēt.

- Es no savas puses tādā gadījumā ieteiktu skolotāju Balodi, - bilda Strazdiņš.

Visi klusēja.

- Kāpēc te ir tik klusu? - brīnījās Strazdiņš.

Neviens nepaskaidroja.

- Varbūt nobalsosim? - Strazdiņš ierosināja.

- Es ierosinu Strazdiņa kandidatūru, - sacīja skolotāja Balode. Vispārējā klusumā viņas aizsmakusi balss atskanēja kā sprādziens.

Klātesošie atdzīvojās, sarosījās un saprata, ka kādu laiku nav pat elpojuši.

- Ļoti labi, - nopriecājās Strazdiņš. - Divi pretendenti mums jau ir – vajadzētu vēl trešo.

- Skolotājs Rītiņš! - iesaucās Saktiņa. - Viņš ir jauns un enerģisks!

Skolotāja Balode atsauca savu kandidatūru.

- Ļoti labi, - nopriecājās Strazdiņš. - Tātad paliek divi. Es aicinu jūs balsot par skolotāju Rītiņu, jo neesmu vairs ne jauns, ne enerģisks. Lūdzu, sagatavojiet biļetenus.

Skolotāja Saktiņa uzzīmēja skaistus biļetenus. Ar mārtiņrozēm stūros.

Ar divām balsīm pret un vienai atturoties par skolas direktoru tika ievēlēts skolotājs Rītiņš.

Skolotāja Saktiņa pietvīka un nodūra galvu.

- Cik viņa ir daiļa savā mulsumā, - nodomāja jaunais direktors. - Vajadzēs viņu iecelt par mācību daļas vadītāju.

Strazdiņš izskatījās nedaudz aizvainots.

Skolas aktu zālē uz skatuves tika sanaglots milzīgs koka podests un nokrāsots melnā krāsā.

Kad uz tā ar vinčās un trišu palīdzību uzvilka zārku ar Ferdinanda Luša mirstīgajām atliekām, izrādījās, ka zārks no zāles nemaz nav redzams.

- Par augstu, - sacīja direktora vietnieks Strazdiņš.

- Varbūt, ka tas nekas? - iebilda direktors Rītiņš.

- Nē, tas ir gan kas! - atcirta mācību daļas vadītāja skolotāja Balode. - Jūs atvaino tikai jūsu jaunību! Un enerģiskums, - viņa pēc brīža piemetināja.

- Nu ja, - Rītiņš sastomījās. - Vajadzētu to kaut kā dabūt lejā. - Viņš nožēloja, ka nav vēl atbrīvojis skolotāju Balodi no mācību daļas vadītājas pienākumu pildīšanas un iecēlis viņas vietā skolotāju Saktiņu, bet juta, ka tuvākajā laikā tomēr nespēs veikt tik kardinālas kadru pārmaiņas.

- Lejā jau mēs to kaut kā nodabūsim, - sacīja Strazdiņš. - Bet ko mēs darīsim pēc tam?

- Varbūt izzāgēt podesta priekšējā sienā caurumu? - nedroši šķielēdams uz mācību daļas vadītāju, ieminējās direktors Rītiņš. - Tad zārku varēs ievietot tai caurumā, un visi sapratīs, ka te ir domāts tāds kā mauzolejs.

Šī doma skolotājai Balodei patika.

Kad to realizēja, neizskatījās nemaz tik slikti.

- Bet kur sēdēs sēru prezidijs un goda viesi? - apvaicājās Strazdiņš.

- Uz proscēnija, protams, - nedroši minēja Rītiņš.

- Priekšā zārkam? - painteresējās skolotāja Balode.

- Nu ja – tad zārku no zāles atkal nevarēs redzēt... - Rītiņš bija spiests piekrist.

- Mans priekšlikums ir šāds, - iniciatīvu pārņēma Strazdiņš, - kamēr notiks atvadīšanās, zārks atradīsies mauzolejā, tam apkārt stāvēs goda sardze, visi bijīgi nebeidzamā rindā sērodami ies garām un pēdējo reizi uzmetīs neremdināmu bēdu un pateicības pilnu skatienu mīlotā direktora zārka vākam, bet, svinīgajam sēru aktam sākoties, zārku godbijīgi iznesīs no mauzoleja un novietos uz proscēnija, lai tas zālē sēdošajiem būtu labi redzams. Tikmēr mauzolejā operatīvi tiks ienesti krēsli un galds prezidijam, tādējādi uz svinīgā sēru akta laiku pārvēršot mauzoleju par segtajām tribīnēm.

- Bet goda viesi? - painteresējās Rītiņš.

- Goda viesi lai sēž prezidijam aiz muguras. Tad viņi arī būs it kā prezidijā. Nevienš nevarēs justies aizvainots.

- Bet viņi taču neko neredzēs!

- Saliksim krēslus uz kora pakāpieniem.

- Jā, tā būs jauki, - direktors Rītiņš nopriecājās. - Gan kaza paēdusi, gan zārks redzams.

Skolotāja Balode aizdomīgi uz viņu paskatījās, taču neko neteica. Viņa skuma par to, ka pavadītāji atvadoties neredzēs Ferdinanda Luša gudro seju, bet no tās diemžēl tikpat kā nekas nebija palicis pāri.

Nākamajā dienā jau agri no rīta sākās atvadīšanās.

Nebeidzamā rindā skolēni, skolotāji un citi skolas darbinieki plūda garām mauzolejam, pamezdami skumju skatienu zārka un to ielenkušās goda sardzes virzienā.

Diemžēl jau pēc stundas nebeidzamā rinda beidzās, kaut bija paredzēta uz piecām stundām.

- Ko darīt? - samulsa direktors Rītiņš.

- Lai visi iet vēlreiz un lēnāk, - ieteica skolotāja Balode.

Strazdiņš rīkojuma veidā nodeva šo priekšlikumu civilās aizsardzības skolotājam Jerofējevam, kas īsi, skaidri un nepārprotami novadīja to līdz masām.

Un atkal sērotāji nebeidzamā straumē plūda garām Ferdinanda Luša atvadu mauzolejam.

Šoreiz plūsmu izdevās palēnināt līdz pusotrai stundai.

- Ja trešoreiz viņi spēs vilkties divarpus stundas, tad ceturto reiz varēs neiet, - Strazdiņš informēja Jerofējevu.

Jerofējevs divdesmit sekundēs apgaismoja masas, un trešais gājiens ievilkās turpat triju stundu garumā.

- Arī nav labi, - nopukojās Strazdiņš un konfidenciali pateica pāris vārdus Jerofējevam.

- Skrie – šū – smarš! - iebrēcās Jerofējevs, un jau pēc trim minūtēm pēdējais sērotājs bija trešoreiz atvadījies.

Strazdiņa vadībā operatīvi tika pārbūvētas dekorācijas, svinīgā sēru akta dalībnieki, civilās aizsardzības skolotāja prasmīgi organizēti un vadīti, steigšus metās ieņemt savas vietas zālē un segtajās tribīnēs.

Tribīnēs radās problēmas, jo prezidija galds izrādījās tik garš, ka aizņēma podestā izzāgēto caurumu visā tā platumā – lai iekļūtu tribīnēs, vajadzēja vai nu rāpties prezidija galdam pāri, vai arī līst pa apakšu.

Brīdi valdīja neliels mulsums, bet sēru atmosfērā tas labi iederējās, un Strazdiņš izmantoja šo brīdi, lai izsauktu strādniekus un liktu tiem galda vienu galu pabīdīt uz aizmuguri.

Strādnieki gan no bēdām bija manāmi iereibuši, tomēr ar saviem pienākumiem tika galā nevainojami, un izveidojās sprauga, pa kuru prezidija locekļi un goda viesi – kara veterāni, skolas šefi, ievērojamākie absolventi un labākie komjaunieši – varēja nokļūt viņiem paredzētajās vietās.

Pēc tam strādnieki prezidija galdu nobīdīja atpakaļ – cieši pie cauruma malas – un acumirkli izgausa. Kur? Nav zināms. Neviens viņus kopš tā brīža tā arī vairs nekad nav redzējis.

Direktors Rītiņš prezidija galda vidū piecēlās un deva vārdu izglītības ministram.

Rītiņš apsēdās, bet ministrs viņam blakus piecēlās.

- Vai man runāt no šejienes? - ministrs vaicāja Rītiņam.

- No proscēnija jūs labāk dzirdēs, - nomurmināja samulsušais Rītiņš.

Izglītības ministrs mēģināja pārlēkt pāri prezidija galdam, bet, kad tas neizdevās, izlīda pa apakšu un aizelsies atbalstījās pret zārku.

Visi saspringa gaidās.

Atbilstoši pēdējām vēsmām, ministrs runāja bez lapiņas. Viņš stāstīja par jaunajiem laikiem, kuru atnākšanā ir arī liels aizgājušā direktora Ferdinanda Luša nopelns, atcerējās kopīgā darbā aizvadītos gadus, pats savu bērnību un skolas gaitas...

Segtajās tribīnēs sēdošajiem kļuva karsti. Arī no ministra runas viņi neko daudz nedzirdēja, jo augstais ierēdnis bija pilnībā pievērsies zālei, tāpēc daļa vīriešu devās tribīņu dziļumā uzsmēķēt, savukārt sievietes un kara veterāni, cerībā nedaudz atvēsināties, pievirzījās tuvāk caurumam.

Drīz pa to sāka velties laukā skumji, gaišpelēki cigarešu dūmu mutuļi.

Zālē, to redzot, atskanēja šņuksti.

Ministrs šņukstus attiecināja uz savu runu, tāpēc aizrāvies pārgāja uz savu vecāku un vecvecāku bērnības detalizētiem aprakstiem.

Ārā sāka līt. Tad noplaiksnija zibens, nogranda pērkons un spēcīga vēja brāzma norāva skolai jumtu.

Vienlaikus no pavirši nosviesta izsmēķa segtajās tribīnēs izcēlās ugunsgrēks. Ieraudzījuši biezajiem dūmu vāliem pa starpu trakojošās liesmas, klātesošie panikā metās laukā no aktu zāles. Daļa kara veterānu un sieviešu tika sabradāta un sadega kopā ar Ferdinanda Luša mirstīgajām atliekām. Vēlāk tie tika izsludināti par bezvēsts pazudušiem un iekļauti starptautiski meklējamo sarakstā.

Pateicoties norautajam jumtam, lietus ugunsgrēku zālē lokalizēja un pēc dažām stundām apdzēsa.

Pārējās skolas telpas cieta tikai no plūdiem.

- Pat debesis sēro par Ferdinanda Luša nāvi! - patētiski izsaucās skolotāja Balode.

Tie, kas to dzirdēja, neiebilda.

Atbraukušie ugunsdzēsēji palīdzēja savākt samirkušos Ferdinanda Luša pelnus un iemūrēt tos skolas sienā. Pelnu sanāca tik daudz, ka vienā urnā tie neietilpa – nācās izmantot visus skolas sporta kausus.

Arī himna "Jel iededz, dzimtā skola, man krūtīs optimismu!" skanēja vareni.

Atbildīgo par ugunsdrošību atlaida no darba, bet, tā kā tā bija fiktīva persona, tad neviens necieta – jau nākamajā dienā Strazdiņš noformēja darbā citu personu – arī fiktīvu.

Taisnība triumfēja pa visām līnijām.

19. NODAĻA RĒGI

Pateicībā par to, ka izglītības ministrs bija palicis dzīvs, partija un valdība apsolija skolai jaunu jumtu.

Tiesa, kamēr notika saskaņošana, vajadzēja pagaidām izlīdzēties ar to pašu veco.

Tas atradās kapsētā – uzsviests uz Ineses kurgāna.

Tauta, kas lielā pacilātībā bija nākusi sakopt kapus, ar prieku pacēla juntu un dziedādama aiznesa to līdz skolai, kur ar vairāku brīvprātīgu ceļamkrānu palīdzību tas tika pacelts un daudz maz ciešami nostiprināts vecajā vietā.

- Vai vēl ko nevajag? - prasīja ļaudis.

- Šodienai pietiks, - nomurmināja Rītiņš un mulsi pavicināja sev rokā iespiestu karodziņu.

- Kā tas te gadījās? - viņš domāja. - Un kāpēc tam pāri ir novilkta balta strīpa?

Atbildes nebija.

- Nu tas viss ir beidzies! - iesaucās Rītiņš, pievakarē bezspēkā atslīgdams direktora krēslā.

Par spīti visām šausmām un satricinājumiem, jaunais vadītājs jutās lieliski.

- Nu tu esi nosprādzis, vecais nelieti! - viņš gavilēja. - Nosprādzis, sadedzis un iemūrēts skolas sienā! Un es esmu tavā vietā! Taisnība ir uzvarējusi!

Bija jau tumšs.

Aiz loga uz ielas šūpojās lampa un dīvaini blāzmojumi virpuļoja pa kabineta griestiem.

Rītiņš pagrāba no rakstāmgalda augšējās atvilktnes atslēgu saišķi, pasvārstīja to rokās, piecēlās un svinīgi izgāja gaitenī.

To tūlīt pat piepildīja viņa kurpju melodiskā klaukstēšana.

Tagad šī skola piederēja viņam! Viņam! No augšas līdz apakšai! No vienas ārsienas līdz otrai! No direktora kabineta līdz pat tualetēm! No pagraba līdz bēniņiem! No pamatiem līdz pat jumtam!

Tai vakarā, visu dienu nogulējusi, skolotāja Balode pamodās un saprata, ka ir neizturami vientuļa. Tik vientuļa kā pēdējā kaija, kas, klusi ķērkdama, lidināsies virs kodolkarā bojā aizgājušās pasaules. Skolotāja Balode gribēja palikt gultā uz visiem laikiem un nekad vairs necelties augšā, bet tad viņa tomēr piecēlās, rūpīgi nomazgājās, saģērbās un izgāja ārā.

Kājas pašas nesa mācību daļas vadītāju pa ierasto maršrutu pretī skolai, līdz viņa apstājās pie tās satumsušajiem logiem.

"Ir nakts," nodomāja skolotāja Balode. "Ir jau nakts. Un arī manā dzīvē nupat ir iestājusies nakts."

Brīdi pasvārstījusies, viņa paraustīja skolas durvis, lai gan skaidri zināja, ka tām ir jābūt aizslēgtām.

Skolas durvis bija vaļā.

“Ko tas varētu nozīmēt?” pabrīnījās mācību daļas vadītāja un iegāja skolā.

Jaunais skolas sargs gulēja.

Direktors Rītiņš bez steigas klīda pa rēgainajiem skolas gaitenīiem, pēc kārtas atslēgdams un aizslēgdams visas klases, kabinetus un palīgtelpas. Katrā viņš iededza gaismu un ar baudu aplūkoja sava pārvaldījuma sastāvdaļas.

“Cik ļoti te viss ir atpalicis no laika!” viņš domāja. “Cik ļoti...”

Skolotāja Balode saprata, ka kājas viņu ir atnesušas pie direktora kabineta durvīm.

Ar smeldzošu sirdi viņa uzlika roku uz kliņķa.

Durvis atvērās.

Mazliet pašaubījusies, mācību daļas vadītāja iegāja kabinetā.

Nonācis līdz bēniņu durvīm, Rītiņš uz mirkli apstājās.

Netikamas atmiņas kopā ar svelošu kauna sajūtu pārņēma jauno direktoru.

- Tas viss ir māņi! - viņš iesaucās. - Nost ar pagātnes rēģiem!

Un atslēdza durvis.

Pirmais un vienīgais, ko direktors Rītiņš tur ieraudzīja, bija vecmodīga sofa, uz kuras skūpstīdamies sēdēja Ferdinands un Inese.

Abi bija pilnīgi kaili.

Bēniņi Rītiņa acu priekšā sagriezās violetā virpulī.

- Tikai nenokrīti, - ieteica Ferdinands. Viņa balss skanēja jautri un cilvēcīgi. - Padomājiet par savu jauno uzvalku.

- Kas jūs esat? - nočukstēja Rītiņš.

Mīlnieki saskatījās un iesmējās.

- Vai tiešām jūs mūs nepazīstat? - vaicāja Inese.

- Protams, ka es jūs pazīstu, - atzinās Rītiņš. - Pat labāk nekā vēlētos. Bet es zinu, ka jūs abi esat miruši un aprakti. Tas ir, viens no jums ir iemūrēts sienā. Kā tas nākas, ka es sastopu jūs šeit?

- Mēs esam dzīvāki nekā jūs! - smiedamās sauca Inese un metās Rītiņam ap kaklu. Viņš skaidri sajuta meitenes siltos apaļumus piespiežamies savām krūtīm.

- Metiet taču mieru visām tām mulķībām un pievienojieties mums! - aicināja Ferdinands. - Kāda jēga noņemties ar to idiotisko skolu, kurā tāpat nekas vairs nav

glābjams, ja varat pāriet īstajā dzīvē un rokrokā ar mums skraidīt pa saules pielietajām pieneņu pļavām, izbaudot, kā puķu kātiņi knakšķēdami lūzt zem jūsu kailajām pēdām! Vai tiešām jums vēl nav apnikusi savu kurpju pretīgi melodiskā klaukstēšana?

- Nē, nav apnikusi! - pretojās direktors Rītiņš.

Ineses mute pieplaka viņa lūpām.

- Droši, droši! - uzmundrināja Ferdinands. - Es neesmu greizsirdīgs! Ļaujieties Ineses skūpstiem un topiet taču beidzot laimīgs!

Rītiņš šausmās juta, ka viņa griba pakļaujas Ferdinanda vārdiem un Ineses valdzinājumam. Viņu pārņēma ārpuspasaulīgas laimes izjūta. Viņš saprata, ka vēl mazliet – un nebūs vairs spējīgs atgriezties vecajā dzīvē.

- Nāciet! - kaisli vedināja Inese. - Nāciet!

- Uz kuriem? - izmisis čukstēja direktors Rītiņš. - Es taču esmu impotents.

- Uz skolas jumtu! Nāciet! Metieties lejā un pievienojieties mums! Nepretojieties! Kļūstiet taču beidzot laimīgs!

Inese un Ferdinands par abiem izstūma Rītiņu uz skolas jumta.

Grīlīgām kājām Rītiņš streipuļoja pa mēness apsudraboto skārda jumtu, dzirdēja dobjos blarkškus, kas radās skārdam ieliecoties un atkal iztaisnojoties, juta, ka pamazām tuvojas jumta mala, līdz viņš noreibis apstājās pie tās.

- Nu, leciet taču! Leciet! - pa logu pabāzušies, skubināja Ferdinands un Inese.

Rītiņš paraudzījās leju. Tur – dziļi apakšā – pie ietvju malām stāvēja dažas automašīnas. Cilvēkus tuvumā nemanīja. Kaut kas saldi aicinošs vēdīja viņam pretī no dziļuma.

- Leciet! - gaviļēja Inese. - Leciet!

“Varbūt pārmet krustu?” ienāca prātā Rītiņam. Viņš atcerējās, ka vecmāmiņa kritiskos brīžos tā bija darījusi.

- Leciet! - sauca Ferdinands. - Jūs pat iedomāties nevarat, kas tā ir par baudu!

“Jāpārmet krusts,” Rītiņam galvā kā mazs tārpiņš urķējās viena vienīga doma. “Jāpārmet krusts. Bet vai tā nebūs zaimošana? Savu mūžu taču es neesmu krustus metis. Un es neticu Dievam. Varbūt labāk tomēr nospļauties par visu un lekt? Ak, Kungs, kas par biezu, vilinošu saldmi plūst no apakšas...”

- Nu, leciēt taču! - Ineses balsī ieskanējās nepacietība. - Ferdinand, palīdzi viņam!

Ferdinands izrāpās uz jumta un nedzirdamiem soļiem slīdēja pie Rītiņa.

“Pārkrustīšos,” nodomāja Rītiņš, “un tad lēkšu.”

Ferdinands jau pastiepa rokas, lai viņu nogrūstu, bet jaunais direktors tieši tobrīd pārkrustījās.

Ferdinands izgaisa.

Rītiņš atskatījās.

Arī Ineses vairs nebija.

Drebēdams viņš metās pie loga un iekūleņoja atpakaļ bēniņtelpā.

Krizdams Rītiņš apdauzījās un uz brīdi pat zaudēja samaņu.

Drīzāk no pārdzīvojumiem nekā no kritiena.

20. NODAĻA MANIAKĀLAIS SLEPKAVA

Kad direktors atvēra acis, viņš redzēja, ka sofa ir pazudusi līdz ar noziedzīgo mīlnieku rēgiem.

- Paldies Dievam! - viņš iesaucās. - Arī nolādētais dīvāns ir pazudis! Paldies Dievam!

Direktors Rītiņš nometās uz ceļiem, pavērsa apgaroto seju pret bēniņu logu un gribēja kaismīgi lūgt Dievu, bet tad aptvēra, ka nezina, kā tas īsti būtu darāms.

Brīdi patupējis, Rītiņš piecēlās un grīlodamies atstāja bēniņus.

Skolotāja Balode izmisusi sēdēja direktora krēslā. Kvēlas atmiņas un pretrunīgas izjūtas plosīja viņas sirdi.

- Ak, Ferdinand! - spalgs kliedziens pēkšņi izlauzās no viņas dvēseles dzīlēm. - Ko man darīt?! Ko man tagad darīt?! - rokas pret griestiem pacēlusi, vaimanāja nelaimīgā mācību daļas vadītāja.

Tad viņa izdzirdēja gaitenī tuvojamies kādus nedrošus soļus un apklusā.

Uz mirkli skolotājai Balodei iesāvēs prātā, ka tur, viņas saucienus sadzirdējis, varētu nākt pats Ferdinand, bet tad cietēja izmeta no galvas šo domu, jo pazina skolotāja Rītiņa kurpēm raksturīgo klaukstēšanu.

Protams – nu jau viņš bija direktors.

To iedomājoties vien, mācību daļas vadītāju pārņēma tāds naids un nepelnīti nodarītas pārestības sajūta, ka viņa bija gatava Rītiņu saplosīt gabalos, ja tas iedomātos pārkāpt direktora kabineta sliekšnim.

Durvis atvērās un Rītiņš spēra liktenīgo soli.

Refleksīvi sataustījis pie stenderes slēdzi, viņš iededza gaismu un nodrebēja, pamanījis mācību daļas vadītājas pret sevi vērstās liesmojošās acis.

- Labvakar. Ko jūs te darāt? - Rītiņš apdullis nomurmināja. Īstenība viņa apziņā neglābjami bija sajaukusies ar rēgiem.

- Vai tiešām to ir tik grūti iedomāties? - mācību daļas vadītāja izaicinoši vaicāja. Skolotāja Balode bija pārliecināta, ka viņai kā ilggadējai un cienījamai skolas darbiniecei ir tiesības kādu brīdi pasēdēt mīļotā direktora krēslā, gremdējoties atmiņās par Ferdinanda Luša izcilo personību.

“Sasodīts,” nodomāja Rītiņš, “tas nevar būt. Vai tiešām viņa ir iemīlējusies mani? Un kāpēc gan ne, ja jau pat Saktiņa ir kā traka dēļ manis.”

Lai kaut kā reaģētu, viņš apmulsis nodzēsa gaismu.

“Viņš visu ir sapratis,” šausmās nodomāja skolotāja Balode. “Gan manu neprātīgo mīlestību pret Ferdinandu, gan to, cik mēs patiesībā bijām tuvi, gan to, kurā mēnesī ir mūsu gaidāmais bērns. Viņš visu ir sapratis un nolēmis mani nogalināt. Viņa naids pret Ferdinandu ir tikpat neremdināms, kā savulaik bija zemiskā Saljeri naids pret neatkārtojamo Mocartu.”

Klaukstošie soli tumsā palēnām tuvojās.

Sajutusi neizbēgamās nāves stindzinošo elpu, skolotāja Balode šausmās aizvēra acis.

Direktors Rītiņš iededza galda lampu.

Sajutusi gaismu, skolotāja Balode nedaudz pavēra acis.

Rītiņš, ārkārtīgā uzbudinājumā drebēdams, stāvēja viņai blakus.

“Maniaks,” auksti šermuļi pārskrēja skolotājai Balodei pār kauliem, un viņa atkal steidzīgi aizvēra acis. “Viņš mani tagad nositīs ar kādu cietu priekšmetu. Varbūt ar vāzi. Nē, tā saplīsīs. Ar konjaka pudeli. Bet vai viņš zina, kur tās stāv? Gan jau zina. Skaidrs, ka ir uzokškerējis, neliētis. Nē, tā arī saplīsīs. Bet viņam tas droši vien ir vienalga. Ar pirmo sitienu parasti nosist neizdodas. Viņam būs jāņem otra pudele. Varbūt pat trešā un ceturtā. Rīt te viss smirdēs pēc konjaka. Nē, smaržos.

Ferdinands taču teica, ka konjaks smaržojot. Smirdot tikai rozes... un maijpuķītes... un ceriņi. Un ievas Gaujmalā. Nu, kāpēc viņš nesīt?! Es taču esmu gatava! No rīta skolas apkopēja te atradis manu pēc konjaka smaržojošo līķi. Mirusi no pārdzeršanās. Tāds būs medicīniskās ekspertīzes slēdziens. Pašnāvība. Ieņēmusi nāvējošu konjaka devu. Un neviens nekad neuzzinās patiesību. Nu, kāpēc viņš kavējas?! Vai tiešām ir tik grūti pieiet pie medikamentu skapīša un paņemt dažas konjaka pudeles?!”

“Ak, Dievs,” domāja skolotājs Rītiņš, “cik strauji un kaisli viņa elpo. Cik augsti un satraucoši cilājas viņas krūtis. Šī cienījamā pedagoģe mani mīl. Šī cienījamā pedagoģe vēlas, lai es viņu iegūstu. Bet es taču esmu impotents! Es taču biju izlēmis visu savu turpmāko dzīvi veltīt skolas tālākai uzplauksmei. Bet tagad te, mīlā pievērtām acīm, muti kautri uz augšu pacēlusi, kvēlā lieglaimē manu atsaucību gaidīdama, sēž šī cienījamā sieviete. Bet ko lai es daru?! Ak vai! Mans pienākums ir vismaz izlikties, ka arī manās krūtīs bango neprātīga mīlestība pret viņu. Uz skūpstu taču ir spējīgs arī impotents vīrietis!”

“Viņš acīmredzot nespēj tomēr izšķirties par slepkavības veidu,” izskrēja cauri skolotājas Balodes smadzenēm. “Var gadīties, ka viņam sameties žēl konjaka un viņš nolēmis dot priekšroku nožņaugšanai. Nu, ko – lai būtu nožņaugšana – ka tik ātrāk beigas.” Un viņa pacēla augstāk zodu, lai atvieglotu slepkavas pirkstu pieklūšanu savam kaklam. “Ak Dievs! Ko tas nozīmē?!” skolotāja Balode šausmās notrīsēja, sajutusi sev uz lūpām direktora Rītiņa kaislīgo skūpstu. “Šis maniaks ir nolēmis mani pirms noslepkavošanas izvarot. Viņš ir nolēmis apgānīt klēpi, kurš savās dzīlēs briedina Ferdinanda Luša perspektīvo augli. Varbūt, ka viņš pat ir nolēmis abus pasākumus veikt vienlaicīgi.”

Rītiņš atrāvās no mācību daļas vadītājas lūpām un nosvīdis iztaisnojās.

“Šķiet, ka man izdevās viņu pārliecināt par savas kaisles neviltotību,” viņš prātoja. “Bet ko darīt tālāk? Ak, Dievs! Nu, kāpēc viņa tagad tā sēž, satraukti elpodama?! Bet, protams – viņas rīcība ir gluži loģiska. Vispirms skolotāja Balode lika taktiski manīt, ka mīl mani. Tagad, guvusi apstiprinājumu manai pretmīlai, viņa gaida mūsu attiecību dabisku turpināšanos. Bet, ja es izrādīšu gatavību iet tālāk, tad drīz vien atklāsies mana nelaimīgā impotence. Un viņa sāks apšaubīt manu jūtu patiesumu. Ak Dievs! Būtu jel kāds ienācis vai kā citādi! Nē, es nedrīkstu ilgāk kavēties – tas var samulsināt un pat aizvainot cienījamo pedagoģi. Man ir jāsaņem un tikpat ticami kā iepriekš jānotēlo vēl neprātīgāks kaisles izvirdums. Uz priekšu, direktor Rītiņ!”

Rītiņš nogāzās uz ceļiem. Jau otrreiz šajā naktī. Pirmoreiz – Dieva, tagad – skolotājas Balodes priekšā.

- Miļā! Mana vienīgā! - viņš patētiski sauca. - Nevienu nekad mūžā es vēl neesmu mīlējis tik ļoti kā jūs!

Izmisums, kas skanēja direktora balsī, lika mācību daļas vadītājam saausīties un ar vienu aci pašķielēt trokšņa virzienā.

“Te kaut kas nav kārtībā,” viņa nodomāja. “Šis nelietis drīzāk izskatās pēc iekāres pilna mīlētājam, nevis pēc maniakāla slepkavas. Ko man darīt? Mēģināt izmantot viņa iespējamās jūtas? Bet kā? Un, ja nu tā patiešām ir mīlestība? Es nedrīkstu tagad domāt par sevi. Varbūt, ka ir radusies iespēja izglābt Ferdinanda Luša vēl nedzimušo bērnu?”

Skolotāja Balode atkal aizvēra šķielēšanai pavērto aci un mēģināja nokoncentrēties.

“Ferdinands ir miris,” viņa pārlika. “Es šeit pirmīt saucu pēc viņa padoma. Un, ja nu tas ir Ferdinands, kurš atsūtījis šurp Rītiņu un vispār – norāda man turpmāk ejamo ceļu? Varbūt, ka direktori ir mans liktenis?”

Mācību daļas vadītāja atvēra acis.

Direktors Rītiņš vēl arvien tupēja uz ceļiem un suniskām acīm viņā noraudzījās.

“Jāpaļaujas uz intuīciju,” nelaimīgā sieviete nolēma, iedrošinoši uzsmaidīja Rītiņam un kārtējo reizi aizvēra acis.

“Ārprāts!” izmisis nodomāja Rītiņš. “Man vairs tālāk nav kur iet. Jātēlo, ka esmu gatavs stāties ar viņu tūlītējos sakaros un jāpaļaujas uz negaidītu veiksmi. Varbūt, ka tomēr kāds ienāks? Skolas sargs, teiksim. Jā, viņš ir mana vienīgā cerība, jo kurš gan cits te tagad pēkšņi varētu ienākt? Nu, tad – ar dievpalīgu?”

“Varbūt, ka tas ir simboliski,” nodomāja skolotāja Balode, juzdama, ka tiek novietota uz rakstāmgalda.

Rītiņa izdarības ar viņas drēbēm lika mācību daļas vadītājam riebumā noskurināties, taču Ferdinanda piemiņas vārdā un viņu vēl nedzimušā bērna labā skolotāja Balode dziļi ievilka elpu un apvaldīja vēlēšanos iecirst jaunizceptajam direktoram pliķi.

Vēl vairāk – viņa pat atvēra acis un, ieraudzījusi, ka Rītiņš trīcošiem pirkstiem grābstās gar savu bikšu priekšu, nespēdams sataustīt pogas, skolotāja Balode uzrāvās sēdus un sāka viņam palīdzēt.

- Ja ko darām, tad pēc iespējas ātrāk! - viņa cieti noteica un izrāva lampas gaismā jaunā direktora apmulsošo locekli.

Un notika brīnums. No mācību daļas vadītājas rokas pieskāriena direktora Rītiņa ķermeni pārņēma nekad vēl neizjusta sajūta. Viņš pārbijās, jo nosprieda, ka varbūt mirst, bet tad saprata...

Kad direktors Rītiņš sāka saprast, kas te īsti vispār notiek, viņu vispirms pārņēma apmulsums, tad neticība, tad pārsteigums par to, ka tas tomēr notiek, pēc tam sirdsapziņas pārmetumi, ka viņš kaut ko tamlīdzīgu dara pirms kāzām, tad visu nomainīja samierināšanās ar likteni, prieks un pat tāds kā lepnums.

"Es neesmu impotents!" gavilēja skolotāja Rītiņa dvēsele. "Es esmu normāls vīrietis! Lai dzīvo! Žēl, ka es to nezināju tad, kad ciemojos pie skolotājas Saktiņas. Bet varbūt, ka tad es tomēr biju impotents, bet tagad skolotāja Balode, pateicoties savai lielajai pedagoģiskajai pieredzei, mani ir izārstējusi? Jā, citādi tas nevarētu būt. Ak, skolotāja Saktiņa... Kā lai aizmirst viņas slaidās, valdzinošās krūtis!"

Vēl pēc brīža viņš atcerējās slepus skatītu pornogrāfisku filmu, kurā varone, tāpat kā skolotāja Balode tagad, gulēja uz galda, bet varonis izrīkojās uz mata kā direktors Rītiņš.

To aptvēris, viņš nevilšus iesmējās.

- Kas jums šai pasākumā liekas tik smieklīgs? - mācību daļas vadītāja sašutusi apvaicājās.

- Nekas, - direktors Rītiņš nosarka. - Es... es...

- Manuprāt, tas ir liels gods, ja jums, tūlīt pēc stāšanās direktora amatā, atdodas ilggadēja un cienījama skolas darbiniece!

- Jā, jā, protams! - Rītiņš nomurmināja. - Es saprotu.

- Un ņemiet vērā, ka jūs neko paliekošu skolas vēsturē vēl neesat paveicis! Tātad šis mans cieņas apliecinājums jums ir avansā!

- Es saprotu.

- Tāpēc nepieviliet uz jums liktās cerības!

- Es centīšos.

- Jūs nedrīkstat būt vieglprātīgs!

- Nekādā ziņā.

- Ar ko jūs esat nolēmis sākt?

- Nu... ar sekmības procenta paaugstināšanu.

- Manuprāt jums pirmkārt vajadzētu parūpēties par pieminētā uzstādīšanu savam diženajam priekštecim ilggadējam skolas direktoram Ferdinandam Lušam!

- Jā, jā, protams!

Tai brīdī pie kabineta durvīm atskanēja klauvējiens.

- Kas tur ir? - Rītiņš atsaucās.
- Tas esmu es – sargs, - viņš izdzirdēja čerkstošu balsi.
- Ko jums vajag? - noprasiņa Rītiņš.

Atvērās durvis, un samiegojies skolas sargs nostājās uz sliekšņa.

Ieraugot notiekošo, viņam atkāpās žoklis.

- Vai kas atgadījies? - nepārtraukdams aizsākto, direktors ledaini apvaicājās.
- Piedošanu... - nomurmināja sargs. - Man pa miegam likās, ka kāds kaut kur kliez...
- Es ceru – šī ir pēdējā reize, kad jūs atļaujaties darbavietā gulēt.
- Jā, jā, protams!... Piedošanu...
- Vai citu problēmu jums nav?
- Nē, direktor...
- Tad atgriezieties savā postenī un parūpējieties, lai turpmāk man pret jums nekādu pretenziju nebūtu.
- Atvainojiet, direktor... Nekad vairs... Nekad... - apjukušais sargs aizgāja klanīdamies, un viņa neskaidrā murmināšana pamazām izgaiss tālumā.

Skolotāja Balode ar apbrīnu paraudzījās Rītiņā. Viņa runas veids skanēja tikpat cildeni un autoritatīvi, kā līdzīgā situācijā būtu runājis Ferdinands Lušs.

Nepārvarama kaisle pārņēma mācību daļas vadītāju, un cildenā sakara fināls savā skanējumā daudzkārt pārspēja pat tādu senebreju mākslas šedevru kā Zālamana "Augsto Dziesmu".

21. NODAĻA PIEMINEKLIS

Kad nākamajā pedagoģiskās padomes sēdē tika vienbalsīgi nolemts par Ferdinanda Luša pieminekļa uzstādīšanu laukumā skolas priekšā, tad arī par tā ideju šaubas nevienam neradās: pieminekli bija jābūt attēlotam Ferdinandam ar Ineses zārku uz pleciem kā ansamblim, kas paustu skolas direktora nesavtīgās, pašai dziedīgās rūpes par ikvienu no savas skolas audzēkņiem, kurus visus kopumā tik vienkārši, lakoniski un tai pat laikā izteismīgi simbolizētu nabaga traģiski bojā gājušās skolnieces mazais, baltais zārciņš.

Pagāja laiks.

Ineses un Ferdinanda rēgi vairs netika manīti.

Direktors Rītiņš pēc TĀS nakts ļoti pārdzīvoja un ilgstoši atvainojās Balodes jaunkundzei par to, ka, izmantodams vēlo stundu, rakstāmgaldu un dienesta stāvokli, bija atļāvis pirms kāzām laupīt viņai nevainību.

Balodes jaunkundze piedeva.

Pēc drīzajām laulībām jaunā direktora sirdsapziņa nedaudz nomierinājās.

Rītiņš pastāstīja skolotājai Saktiņai par savu brīnumaino izārstēšanu, un Saktiņa piekrita, ka precēt skolotāju Balodi ir bijis viņa svēts pienākums.

Savā vietā skolotājai Saktiņai Rītiņš ieteica Strazdiņu. Saktiņa padomāja un piekrita.

Viņu kāzas izjauca tikai tas, ka, pamanījis Saktiņas iedrošinošo smaidu, Strazdiņš aizbēga uz Austrāliju pie savas māsīcas radiem.

Saktiņa tai pašā dienā tika apstiprināta par direktora vietnieci saimnieciskajā darbā, bet nākamajā dienā apcietināta par ilgstošu skolas mantas izsaimniekošanu īpaši lielos apmēros un notiesāta uz divdesmit pieciem gadiem sevišķi stingra režīma labošanas darbu kolonijā.

Direktors apmeklēja viņu pirms etapēšanas uz tālajiem Sibīrijas apgabaliem un izteica ciešu pārliecību, ka nemaldīgi tic skolotājas Saktiņas laboties spējai, un ar cerībām sirdī gaidīs viņas atgriešanos pēc pilnvērtīgi izciestā taisnīgā sodamēra.

Saktiņa no aizkustinājuma raudāja.

Varēja redzēt, ka viņa no visas sirds nožēlo izdarīto un ir stingri apņēmusies laboties un atgriezties uz īstenā dzīves ceļa.

Tas viesā cerības.

Vilciens ar aizrestotajiem logiem aiztraucās sniegotajā tālumā.

Pirmais Rītiņu bērns piedzima nedaudz agrāk par nolikto laiku: mēnešus četrus pēc kāzām, bet nekādas būtiskas novirzes no normas ārsti nekonstatēja, tāpēc laimīgie vecāki atviegloti uzelpoja.

Raudzībās bija sanākuši visi skolas darbinieki.

Viņi sniedza ziedus mātei, goddevīgi spieda roku tēvam un šausmās sarāvās, ieraudzījuši no bērna gultiņas viņiem pievērsto ironiski caurbjošo Ferdinanda Luša skatienu.

Bet, kopīgi atgrieždamies no raudzībām un brīdi pakavējušies pie nesen atklātā pieminekļa skolas priekšā, visi draudzīgi nodziedāja "Jel iededz, dzimtā skola, man krūtīs optimismu!" un atviegloti devās mājup.

Tiesa, vienam otram bija licies, ka dziesmas laikā Ferdinanda Luša piemineklis sakustas un piemiedz dziedātājiem ar aci, bet baltais zārciņš paveras un zem tā vāka pazib jauka, lai arī nedaudz pamulķīga, smejoša meitenes sejiņa.

BEIGAS